

flacăra

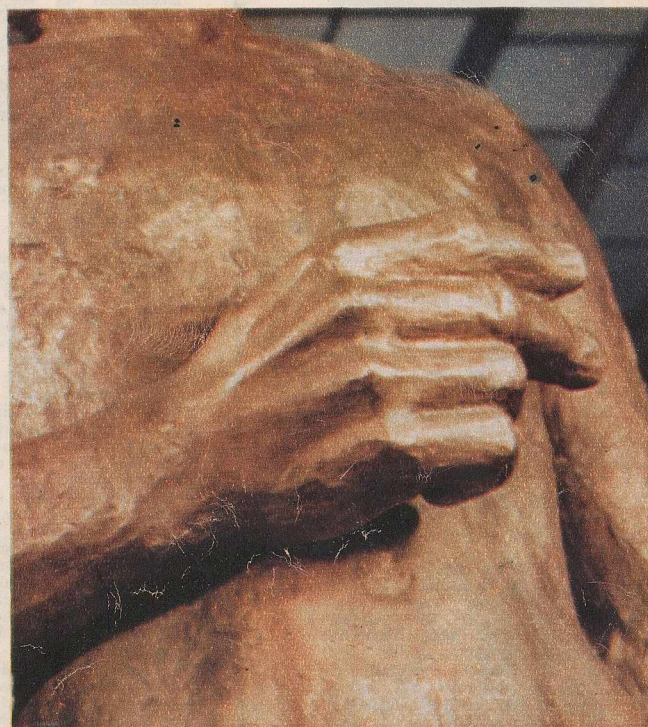
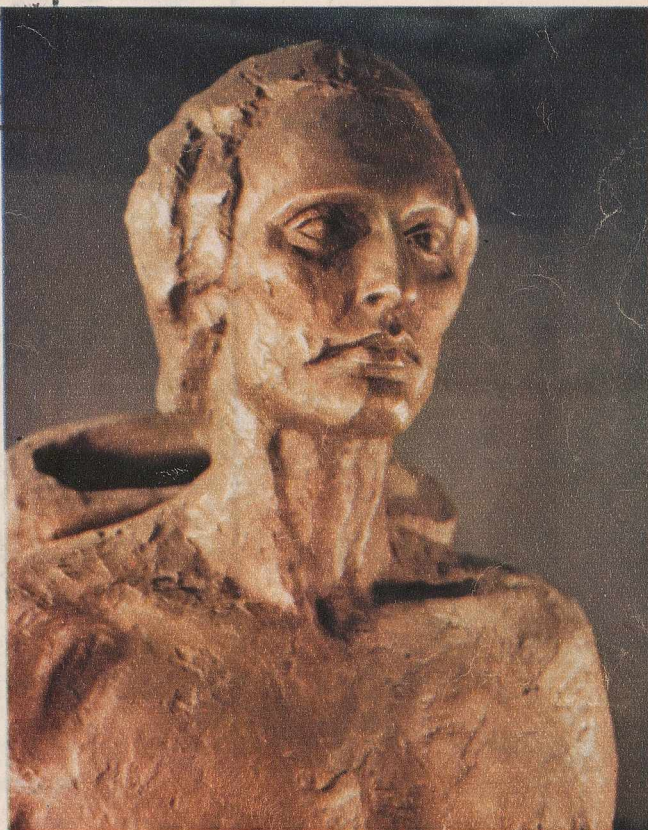
oletari din toate țările,
uniți-vă!

9

anul XV nr. 9 (561)
6 februarie 1966

Biblioteca Cent
Regională
Hunedoara-De

curier

coperta
noastră

EMINESCU, sculptură de Gheorghe ANGHIEL, Artist al Poporului din Republica Socialistă Românie.

Fotografie de Eugen IAROVICI

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”.

pentru înflorirea agriculturii cooperatiste

În a doua jumătate a lunii februarie în întreaga țară au avut loc conferințele de constituire a Uniunilor regionale ale cooperativelor agricole de producție. Ca și în adunările din cooperative și în cele de constituire a uniunilor raionale, în conferințele regionale fărâmișea cooperatistă și-a exprimat adevărată toată față de măsurile stabilite de Congresul al IX-lea și Plenara din noiembrie a C.C. al P.C.R.

Ordinea de zi a conferințelor a cuprins: raportul privitor la sarcinile Uniunii regionale a cooperativelor agricole pentru creșterea producției și consolidarea economico-organizatorică a acestora, alegerea consiliilor Uniunilor regionale, a comisiilor de revizie, a comitetelor filialele regionale ale Casei de pensii și a delegaților la Congresul Uniunii naționale a cooperativelor agricole de producție.

Numeroasele propuneri făcute de delegați au arătat resursele însemnate de care dispun cooperativele agricole pentru continuarea înfloririi agriculturii noastre cooperatiste. Participanții la conferința Uniunii regionale a cooperativelor maramureșene, de pildă, au stabilit o serie de acțiuni comune pentru dezvoltarea zootehniei. Ei au arătat că au toate condițiile să mărească suprafața de pășuni, să execute lucrări de desecare pe 40 000 hectare etc. Delegații cooperativelor agricole din regiunea Oltenia au subliniat faptul că pînă în 1970 pot fi irigate 50 000 hectare.

O atenție deosebită au acordat participanții la conferințe măsurilor ce trebuie luate în acest an pentru creșterea producției agricole vegetale și animale (reg. Argeș, Galați, Ploiești etc.). Ei au stăruit asupra acțiunilor ce vor fi întreprinse pentru reușita deplină a campaniei agricole de primăvară.

În încheierea lucrărilor conferințelor de constituire a Uniunilor regionale ale cooperativelor agricole, au luat cuvîntul conducători de partid și de stat.

Într-o atmosferă entuziastă, participanții la conferințe au adresat C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, telegrame prin care își exprimă hotărîrea de a da viață sarcinilor stabilite de partid și guvern pentru continuarea înfloririi agriculturii din România socialistă.

G. DUMBRĂVEANU

frunțașii

Eveniment la secția forjă și tratament termic a uzinei bucuștine „Vulcan”. Au fost decernate insignele de frunțași în întrecerea socialistă pe anul 1965, exprimînd prețuirea muncii conștiințioasă și a spiritului inovator.

Distincția s-a acordat muncitorilor care au obținut realizări peste media pe întregul atelier, care n-au dat nici un rebut, care au fost exemple de disciplină la locul de muncă, au obținut economii de metal ș.a.m.d.

Cele două ateliere ale secției forjă și tratament termic și-au îndeplinit planul de producție pe anul 1965 cu o lună înainte de termen. În prezent, colectivele lor se preocupă intens de executarea noilor sarcini ce le revin, de aplicarea unor tehnologii noi. Astfel, la atelierul tratament termic s-a analizat posibilitatea introducerii în producție a operațiunii de zincare la cald, operațiune ce se execută înainte în afara uzinei. Procedul adoptat a dus la micșorarea cantității de zinc oxidat și la realizarea unei economii de metal de 500 kg, la circa 50 de elemente. Executarea acestor elemente în cadrul livrării lor în termen. În sfîrșit, un alt avantaj îl constituie eliminarea cheltuielilor de transport și, bineînțeles, a inconvenientelor legate de repetate manipulări.

La atelierul de forjă se fac importante recuperări de metal prin colectarea de ștrafururi, tînder și șpan. Metalul este trimis la turnătorie, contribuindu-se astfel la scăderea prețului de cost a șarjelor de oțel și fontă elaborate.

Graziela COSTEA

stagiuni permanente

Conducerea Teatrului de stat „Al. Davila” din Pitești a luat hotărîrea de a organiza, începînd chiar din acest an, stagiuni permanente în principalele orașe ale regiunii: Cîmpulung, Rîmnicu-Vîlcea, Slatina și Găești. La date fixate pe tot anul pe scenele din aceste orașe, vor fi prezentate, pe rînd, toate spectacolele înscrise în repertoriul teatrului piteștean. La Cîmpulung, deschiderea stagiunii a avut loc, într-un cadru festiv, în ziua de 15 februarie, cu piesa lui A. Cassona: „Copacii mor în picioare”.

Inițiativa din Pitești trebuie subliniată ca valoroasă și demnă de a fi preluată și de alții.

debutul

Acum 100 de ani apărea la Pesta, în limba română, foaia enciclopedică și beletristică **FAMILIA**, al cărei proprietar, redactor responsabil și editoriu era Iosif Vulcan. Această revistă, aflată în anul al doilea de existență, publică, între altele, și poezii ale tinerilor debutanți, ceea ce îi adusese o mare popularitate pretutindeni. Către **FAMILIA** și-a adresat Eminescu poezia **De-aș avea...** Iată-o, în facsimil, așa cum a apărut în numărul 6 din 25 februarie 1866:

DE-AȘ AVE...

De-aș avea o casă o mare
Măști, dulci, căpșuri,
Ca să florice din Măști,
Fieci dulci a unui plin.
Plăin rînduți cu carbu verde,
Ce se ligăna, se perle,
Unde din însoțitoru,
Șeptindu șapte de anora:

De-aș avea o floricea
Gingășă și lănușă,
Ca să dăruie crinului,
Altu ca nu e stănișu,
Ainșagamu d'o ros' albă
Și de usa purpuriu,
Cantăreșu răsărit și usor,
Șeptindu șapte de anora;

De-aș avea o porumbiță
Cu chipu albu de copilită,
Copilită blăndășora
Ca o di de primăvera,
Căci tu tîne diușt'ă
I-așta caută dăin'ă, dăin'ă,
I-așta căută o' necășitoru,
Șeptindu șapte de anora.

Mihail Eminescu *

După cum se vede, la sfîrșitul numelui tînărului poet se află un asterisc care trimite la următoarea mențiune redacțională: **Cu bucurie deschidem coloanele foii noastre acestui june de 16 ani, care cu primele sale încercări poetice transmite nouă ne-a surprins plăcut. Redacția.**

Iată dar împlinindu-se o sută de ani de cînd litera românească s-a adunat să formeze numele lui Mihail Eminescu sub prima sa poezie publicată într-o revistă, poezie care a însemnat debutul real, după „lăcrămișoarele” apărute cu o lună mai înainte, la moartea lui Aron Pumnal.

Ion MUNTEANU

anticipări editoriale (X)

Publicăm ultima parte a interviului pe care ni l-a acordat tovarășul C. BUSUIŢOIANU, director al Editurii Academiei.

— După cum am putut constata an de an, editura dv. tipărește numeroase lucrări de știință. Înșirarea tuturora ar fi evident foarte lungă. V-am ruga să ne faceți cunoscute cele mai importante lucrări care vor apărea.

— O pondere importantă în planul Editurii Academiei pe 1966 o au lucrările din domeniul științelor naturii: matematică, fizică, chimie, tehnică, biologie, științe agricole și medicale. Să ne oprim — pe scurt — la lucrări care tratează probleme de mare actualitate teoretică și practică. Este cunoscut rolul ciberneticii și al aplicațiilor ei în diferite domenii de știință și tehnică. Vom publica vo-

lumul Teoria matematică a informației, lucrare care pune la îndemîna cititorilor aparatul matematic folosit în cibernetică, avînd ca noțiune primară entropia, ca măsură a nedeterminării sau a cantității de mișcare. Lucrarea: **Metode matematice în hidrogazodinamica subterană** prezintă modul în care se aplică unele metode matematice moderne — reprezentarea conformă, calculul operațional, calculul cu diferențe finite etc. — la rezolvarea problemelor hidrogazodinamicii subterane care prezintă interes în construcția și exploatarea digurilor, irigarea și drenarea terenurilor, alimentarea cu apă a orașelor etc. În domeniul fizicii vom publica, printre altele: **Teoria magnetohidrodinamică în fizica plasmăi, Generatoare și amplificatoare cuantice în domeniul optic (Laser)**. Contribuții de seamă în ceea ce privește rezolvarea unor probleme de structură chimică a compușilor organici ai fosforului cu ajutorul unuia din cele mai moderne metode fizice — spectroscopia de rezonanță magnetică — aduce lucrarea: **Chimia compușilor organici ai fosforului și ai azizilor**. Rezultatele cercetărilor în problemele de automatizare se expun în lucrarea: **Hiperstabilitatea sistemelor automate**. Pe lângă generalizări teoretice se stabilesc și procedee de calcul simple și eficiente, care să permită asigurarea stabilității sistemului cu prețul unui volum minim de calcule.

Înainte de a încheia țîn să atrag atenția și asupra altor colecții binecunoscute și apreciate nu numai în țară ci și peste hotare. Este vorba de Fauna și Flora Republicii Socialiste România din care vor apărea noi volume în acest an, ca și volumele al V-lea din Pomologia Republicii Socialiste România și al VII-lea din Ampelografia Republicii Socialiste România.

Horațiu STĂTESCU

bica, promag, biplast...

Coroziunea conductelor subterane de oțel, proces căruia i se datorește degradarea unor importante cantități de metal, este prevenită azi prin mijloace din ce în ce mai perfecționate. Se știe că izolantul cel mai des utilizat în acest scop este bitumul aplicat la cald cu care conductele sînt înfășurate în strat continuu, ca într-o cămașă. Dar bitumul poate să se degradeze și el cu timpul. Iată de ce specialiștii s-au străduit să găsească și alte materiale anticorozive cu rezistență sporită și cu funcție izolatoare mai bună. Cu cîțiva ani în urmă a fost produsă și experimentată la o întreprindere din Cîmpina o bandă de bitum-cauciuc (prescurtat BICA) ale cărei proprietăți se arătau a fi foarte bune, dar care, datorită tehnologiei relativ greoaie, n-a putut fi aplicată pe scară industrială. Întreprinderea de montaje de conducte magistrale-Brașov a obținut un material, avînd la bază cauciuc, denumit PROMAG (protecție-magistrale). Acesta a fost omologat încă din 1963, trecîndu-se la fabricarea lui pe scară industrială.

Dar cerințele protecției anticorozive au obligat pe cercetători să-și continue munca. A apărut banda din polietilenă de vinil cu adaosuri de fire de sticlă cenușă de termocentrală, cauciuc. În realizarea ei a colaborat și fabrica de carton asfaltat din Turda.

Unul din cele mai noi materiale de protecție anticorozivă se numește BIPLAST. În compoziția sa intră mase plastice și sticlă. El prezintă o serie de avantaje față de cele enumerate mai sus printre care: rezistență chimică și mecanică sporită, stabilitate în timp, posibilitatea de a fi aplicat pe conducte prin mijloace mecanizate. Biplastul aderă mai bine peste straturile de bitum, chiar și cînd temperatura este sub zero grade, este mai ușor, se rupe și se sfîșie mai greu iar grosime benzii poate fi redusă, cu aproape 35% față de benzile altor materiale anticorozive ceea ce duce la economii și la scăderea prețului de cost.

R. NICOLA

**VIZITA
CONDUCĂTORILOR
DE PARTID
ȘI DE STAT
ÎN REGIUNILE
CRIȘANA
ȘI BANAT**

1

2 3

4

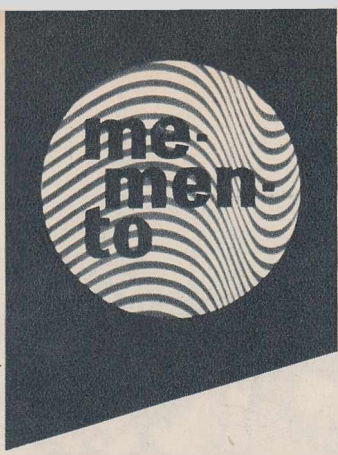
Între 18 și 21 februarie a avut loc vizita tovarășilor Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Alexandru Birlădeanu și Iosif Banc în regiunile Crișana și Banat. Întâmpinați cu dragoste și entuziasm de mii de oameni ai muncii care au ținut să le adreseze caldă lor urare de bun venit, înalții oaspeți au vizitat o serie de întreprinderi, instituții și unități agricole, printre care Uzina de alumina, uzinele „Infrățirea”, Centrala electrică de termoficare și Institutul pedagogic din Oradea, cooperativele agricole de producție din Salonta, Sintana, Vinga și Biled, Uzinele de vagoane și uzinele „Strungul” din Arad, Uzinele mecanice și Universitatea din Timișoara. Cu acest prilej conducătorii de partid și de stat s-au interesat de succesele obținute în activitatea lucrătorilor din unitățile vizitate, dând importante indicații pentru ridicarea pe o treaptă și mai înaltă a calității muncii acestora. Expresie a devotamentului și dragostei față de partid și guvern, față de conducătorii poporului român, caldă primire făcută de populația localităților vizitate a constituit angajamentul oamenilor muncii din regiunile Crișana și Banat de a munci cu și mai mult avânt pentru îndeplinirea hotărârilor Congresului al IX-lea al partidului.

1. Pe străzile Oradei mulțimea entuziastă ovaționează îndelung pe conducătorii de partid și de stat.

2. În mijlocul studenților și al cadrelor didactice de la Institutul pedagogic din Oradea.

3. La intrarea în Oradea, tradiționala primire cu pîine și sare, simbol al ospitalității și dragostei cu care locuitorii orașului de pe Criș întâmpină pe înalții oaspeți.

4. La Sintana, conducătorii de partid și de stat au fost conduși de G. Goina, Erou al Muncii Socialiste, președintele cooperativei agricole de producție.

televiziune

■ **Duminică 27 februarie.** Continuă transmisiunea de la Davos a Campionatului mondial de patinaj artistic, cu proba „exerciții libere femei” (12.30) ■ Mircea Crișan și Radu Stănescu anticipază sosirea anotimpului florilor, într-o emisiune intitulată: „Vine, vine primăvara”. Va fi, sperăm, și un fel de scuză a TV pentru programul muzical (?) oferit duminică trecută (18.30) ■ O emisiune interesantă: „Documente de piatră”. Va fi evocată cetatea Sucevei (21.00) ■ Televiziunea bulgară ne-a oferit mereu bune seri de muzică lirică. Iată de ce o așteptăm și pe aceasta, intitulată „Pagini din opere” (21.55) ■ Vom vedea — fie și numai pe peliculă — gala de închidere a Festivalului de muzică ușoară „San Remo-1966” (22.25).

■ **Marți 1 martie.** Ultima zi de la Davos: demonstrații (12.00) ■ „Telecronica” programează din nou o temă de larg interes: Recensământ — 1966 (20.00) ■ Emisiunea de știință (20.30) ■ Irina Loghin Maria Ciobanu, Polina Manoilă, Elena Semencescu, Benone Sinulescu, Ion Duca și dirijorul Radu Voinescu într-o emisiune de cîntece și dansuri populare (21.15) ■ Dinamica ansamblu de muzică și dans sud-american „La Fiesta Mexico” Olé!... (22.00).

■ **Miercuri 2 martie.** Încep să palpite inimile fotbalistilor (din tribune) cărora li se servește un apetisant aperitiv: transmisiunea de la Budapesta a meciului Internațional-Ferencváros în Cupa campionilor europeni (19.25) ■ Violoncelistul Radu Aldulescu, pianista Helene Wohlgenuth din Elveția și o formație de muzică de cameră dirijată de Al. Șumski, ne oferă o jumătate de oră de muzică, nu ne îndoim, bună (21.20) ■ Varietăți pe peliculă: dresură, jonglerie, acrobație (pe vremuri i se spunea circ și numele nu deranja pe nimeni!) (21.50).

■ **Joi 3 martie.** „Clubul tineretii”, pe care-l dorim cel puțin la nivelul ultimei emisiuni (20.00) ■ Recitalul tinerei dar, de pe acum reputate balerine Magdalena Popa (21.00) ■ Prima emisiune de la Ljubljana, unde se desfășoară mult așteptatul Campionat mondial de hochei pe gheață: Canada-S.U.A. (21.30).

■ **Vineri 4 martie.** Cu „Teleglobul” în Antarctica. Dacă aveți masafiri, oferiți-le — pentru atmosferă — un ceai fierbinte cu mult rom (21.00) ■ La „Microantologia TV” — schițe de D. Telear, ecranizate. Printre interpreți: Silvia Dumitrescu-Timică, Victoria Mierlescu, Vali Voiculescu, Elena Caragi, Ion Besoiu (21.45).

■ **Simbătă 5 martie.** Un montaj folcloric (21.00) ■ Scăpat ca prin minune de la o moarte groznică prin gaze, „Sfintul” e din nou printre noi (21.30) ■ O retransmisie de la Festivalul de muzică ușoară „Marele premiu al Eurovizionii” de la Luxemburg cu soliști din 18 țări (23.00). Într-adevăr, senzațional sfârșit de săptămână!

Elena Caragi

cartea

■ Valeriu Rîpeanu, care a îngrijit editarea celor trei volume de scrieri ale lui Vlahuță (serii „Scriitori români” a Editurii pentru literatură), ne oferă acum lucrarea **Vlahuță și epoca sa**, un studiu remarcabil prin rigurozitatea documentării și justetea interpretării (Editura tineretului).

■ Două volume de **Opere** (proză literară) ale lui Barbu Ștefănescu Delavrancea (îngrijite, prefăcute; însoțite de note, variante și glosar de Emilia Șt. Milicescu) au apărut la Editura pentru literatură, constituind cea mai bună ediție a acestei părți a scrierilor lui Delavrancea.

■ Cu o prefată de Petru Comarnescu, a apărut în „Biblioteca pentru toți” romanul **Janis Eyre** de Charlotte Brontë (traducere de D. Mazilu și Paul B. Marian).

■ Un bun volum de **Studii literare** (despre Adrian Manlu, Al. Philippide, Ion Vinea, B. Fundoianu) tipărește M. Petroeyanu la Editura pentru literatură.

■ Tot în domeniul criticii: **Realism și metaforă în teatru** de Andrei Băleanu (editura „Meridiane”).

■ O lucrare încântătoare pentru ochi (prevăzută și cu utile introduceri, indicații bibliografice și explicații) este cea apărută la editura „Meridiane” sub titlul **Tapiserii flamande** (un catalog ilustrat în general bine, al acestor lucrări aflate în Muzeul de artă al Republicii Socialiste România). Autor: Viorella Dene.

■ Tot la „Meridiane” a apărut și agreabila carte a lui Victor Eftimiu — **Oameni de teatru**, autorul însuși fiind un astfel de om de teatru, credincios, cum se știe, acestui domeniu în care a dat lucrări remarcabile. Interesul cărții stă, între altele, în prospețimea și aspectul adesea viu al paginilor și celor relatate, de cele mai multe ori petrecute sub ochii săi.

■ O altă tipăritură remarcabilă a „Meridianelor” este lucrarea **Arhitectura în România**, însumind peste 200 de fotografii însoțite de temeinice texte semnate de prof. arh. Gustav Gusti (în limbile română și franceză) și din care se pot trage, între altele, câteva concluzii cu privire la evoluția acestei ramuri de activitate la noi. Au mai colaborat arhitecții: Ioan Baroi, Mihai Caffé, Anton Moisescu.

■ O sută douăzeci și cinci de reproduceri (alb-negru și destul de multe în culori), precedate de un cuvînt înainte al pictorului Marius Bunescu dau o bună idee asupra celor mai valoroase opere din sectorul picturii și sculpturii pe care le posedă galeria noastră națională: albumul **Galeria națională** (ed. „Meridiane”, cu texte în limbile română, franceză, engleză, rusă, germană).

■ În colecția „Maeștrii artei românești” e de reținut apariția volumului închinat pictorului **Theodor Aman**, vădindu-se astfel intenția lăudabilă a diriguiților colecției de a oferi cititorilor valorile reprezentative ale artei românești într-o perspectivă istorică. Textul, curat și adesea pătrunzător aparține lui Vasile Florea.

Kovács György

cinema

■ **Sărbătorile galante** — coproducție româno-franceză. René Clair — autorul scenariului și al regiei — ne aduce aminte că este maestrul ironiei subțiri, elegante, care, chiar dacă nu se revărsa în cascade de-a lungul acestor film, ar iviri insolite și strălucitoare. Dintre interpretii acestei satire a „războaielor în dantele” se detașează György Kovács, Jean-Pierre Cassel (A trecut o femeie) și Philippe Avron — unul din cei mai înzestrați tineri actori francezi. Păcat că aparițiile feminine sînt pe ecran inexplicabil de șterse, cu toată costumația ce coboară inspirat din tablourile lui Fragonard. Dintre autorii filmului mai amintim două nume celebre ce nu se dezminț: Georges Wakhevitch (decoruri și costume) și operatorul Christian Matras.

■ Anunțat de mult, iată-l în sfîrșit pe ecran: **Gustul mării** de Tony Richardson. Mai puțin „furios”, dar nu mai puțin bun cunoscător al inefabilelor nuanțe ale psihologiei umane, cineastul englez ne face o dublă cunoștință: cu o eroină de mare frumusețe morală și cu o interpretă rară, aproape ciudată: Rita Tushingham (premiul pentru cea mai bună interpretă feminină la Cannes — 1962).

■ **Ani clocotitori.** După originalele tragicomedii ale lui Dino Risì (**Marșul asupra Romei, Viața dificilă, Depășirea**) asistăm cu oboseală la desfășurarea acestei satire greoaie (regizor — Luigi Zampa), ce copiază schema anecdotică a „Revizorului” lui Gogol pentru a stigmatiza o anumită societate italiană din anii fascizării. Ne bucură însă faptul că avem prilejul să vedem un bun actor italian — Nino Manfredi — și, ca să fim sinceri, o frumoasă actriță franceză — Michèle Mercier.

Michèle Mercier

■ **Fata din junglă** — realizare a studiourilor de televiziune din R. D. Germană. Ecranizare după romanul „Vîntul moare în fața junglei” de Harry Türk, făcută pentru televiziune dar nesugrumată de legile acesteia. Reținem caracterul documentar al multor imagini ce redau luptele partizanilor mалаyezi împotriva colonialiștilor.

■ Pentru tineret — câteva sublinieri speciale: **Pinguinul, Duminică la ora 6, Fata lui Bube, Autorizație de căsătorie.** A nu se pierde însă vremea cu **Muncile lui Hercule.** E prea frumoasă mitologia ca să putem privi liniștiți cum timp de o oră și trei sferturi ne este masacrată fără pic de remuscare.

■ Mari actori pe ecranele noastre: **Vittorio Gassman (Depășirea), Bette Davis și Joan Crawford (Ce s-a întîmplat cu Baby Jane?), Albert Finney (Tom Jones), Zbigniew Cybulski (Pinguinul).**

muzica

■ Pe scena Teatrului de operă și balet semnalăm prezența lui **Eugenio Fernandi**, partenerul Marii Callas, Renatei Tebaldi, Ciuliettei Simonato în spectacole internaționale și pe discuri. Între altele, Eugenio Fernandi a cîntat la festivalurile de la Salzburg și la Opera din Viena, în spectacole dirijate și montate de Herbert von Karajan. La București tenorul italian a cîntat în „Lucia di Lammermoor” de Donizetti (Edgardo) în 23 II și apare în „Tosca” de Puccini (Mario Cavaradossi) în 26 II.

■ În 3 martie dirijorul Josif Conta, care a susținut, cu citiva timp în urmă, un turneu de concerte în Spania, reia ciclul „Beethoven”, pe care l-a anunțat pentru stagiunea aceasta, la pupitrul Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. Programul cuprinde simfoniile a VIII-a și a V-a, contraste între suris și energie vulcanică, precum și capodopere concertelor pentru pian: concertul nr. 4 în sol major. Cîntă pianista Helene Wohlgenuth din Elveția (Studioul de concerte al Radioteleviziunii).

■ Ne reîntîlmim cu simpatica și talentată laureată a primului concurs internațional „George Enescu”, pianista **Michèle Boegner** din Franța, în programul Filarmonicii din București (26 și 27 II. — sala Ateneului). Reapare la pupitrul tînărului dirijor Ion Baciu, a cărui activitate la Iași este mult apreciată. (În program: Mozart, Schumann, Enescu). Participă și corul Filarmonicii, dirijat de Vasile Pintea.

■ În 2 martie: în sala Mică a Palatului, soprana **Emilia Petrescu** — prezentă în atîtea concerte simfonice și de cameră, cîntărețea noastră cea mai activă — propune admiratorilor ei un recital de lieder și melodii de cameră. Autorii aștei sînt Wolf, Marescotti, Debussy, Diamandi Gheciu. Participă pianistul **Corneliu Gheorghiu** da recitalului o garanție în plus de calitate (sala Mică a Palatului).

plastică

■ Sala Dalles: vestitul sculptor englez septuagenar **Henry Moore** ne e prezentat într-un ansamblu edificator: monumente, schițe, desene, fotografii ale peisajului în care sînt plantate sculpturile, paragrafe dintr-o literatură de lucide maturisiri artistice. Iată o monografie activă a personalității, o monografie care înlesnește pătrunderea spirituală în universul specific lui Moore, dînd la iveală (cu un binefacător didacticism al organizării), componentele de vitalitate arhaică, de titanism renescentist, de puritate brăncușiană ale acestei arte și lămurind sinteza umanistă contemporană și națională pe care o izbutese Moore. Revista noastră va reveni asupra acestei expoziții printr-o prezentare mai amplă în numărul viitor.

■ **Galeriile din bd. Bălcescu:** în a doua sa expoziție, grafica medicului **Corneliu Petrescu** a trecut din cheia majoră a imaginii decorative care prezenta lumea voios, geometric și colorat, („Rafinăria”, „Între în port”) — în cheia minoră a imaginii care exprimă interiorizarea într-o tehnică de umbre persuasive (gravurile în „tehnică combinată”, personală și secretă). Cenușuri, surdină, ceață, dantelă — lucrările de azi, mai subtil cerebrale decît cele de odinioară, comunică stări afective direct (abstract, diagrame ale sensibilității) ori aluziv (figurativ — simbolic). O lirică nițel nostalgică, o visare tristă, corectată de nițică zeflemea a sentimentalismului („Rochia iubitei”, „Album de familie”). Dar artistul rîvnește la virtuozitate, exersîndu-se să deseneze frumos (cu o tehnică sau alta) și în absența sentimentului („Natură moartă”, „Șarpele”).

disc

■ Cele trei caricaturi muzicale „Din cătănie”: „Balul reangajatorilor”, „Marș forțat” și „Deschide, deschide fereastra” compuse în 1933

de Paul Constantinescu într-o nouă apariție (de ce nenumerotată?...) în colecția „Discoteca pentru toți”. Formația instrumentală, intenționat alcătuită numai din două trompete, doi corni, trombon, baterie și pian, desenează muzical intențiile satirice ale autorului cu adresă la aspectele negative ale armatei din trecut. Pe același disc — „Tocata” (Joc dobrogean) tot de Paul Constantinescu.

■ **Cîntecele echipajului Val-Virtej** au devenit de mult familiare în literatura muzicală pentru copii. Ascultăm cu toții, încințați, cele șase piese din repertoriul curajosului echipaj, compuse de **Titu Acs** pe texte de **Octavian Sava.** Cu umor, cu melodie, ritmuri moderne (EXC-634).

■ **Barbu Delavrancea** adaptat și dramatizat de Virgil Stoenescu (EXD-1117): „Nehîmîță”. O echipă de actori frunțași ai scenei noastre joacă cu talent, însuflețire și dăruire pentru micii spectatori: Victoria Mierlescu, George Treștan, Elisabeta Niculescu, George Groner, N. N. Matei, Florin Scărlătescu, Ștefan Mihăilescu-Brăila, Haralambie Polizu și Mihai Stoenescu. Regia (realmente artistică): **Mihai Pascal;** regia tehnică (realmente tehnică): **I. Mihăilescu;** ilustrația muzicală (foarte muzicală): **Mihai Roman.**

teatru

Dem. Rădulescu

■ **Ariciul de la dopul perfect.** Debutul scenic al prozatorului Ion Băieșu (după Corneliu Leu, un alt tînăr prozator atras către dramaturgie). Fantezie satirică, utilizînd copios resursele comicului, abordînd mai ales limbajul violent al grotescului. Regizorul **Mihai Berechet** își vîdește din nou atracția către comedie, al cărei limbaj i-a devenit familiar. În spectacol piesa a căpătat tenta unei fabule moderne. Dem. Rădulescu își desfășoară aptitudinile unui umor tot mai bogat, mai matur, mai complex.

■ **Bună dimineața mîine.** Cumul de debuturi: deschiderea într-o sală renovată, a Teatrului „Ion Creangă”, piesa celor două autoare — Emilia Căldăraru și Natalia Gheorghiu — regia lui N. Al. Toscani într-un spectacol de tineret, decorul cunoscutului pictor „păpușar” St. Hafinski, prezența pe o scenă bucareșteană a tînărului actor Șerban Cantacuzino... O piesă și un spectacol și despre tineri și problemele virșei critice: adolescența. Cu totul remarcabilă interpretarea actriței **Magda Popovici.**

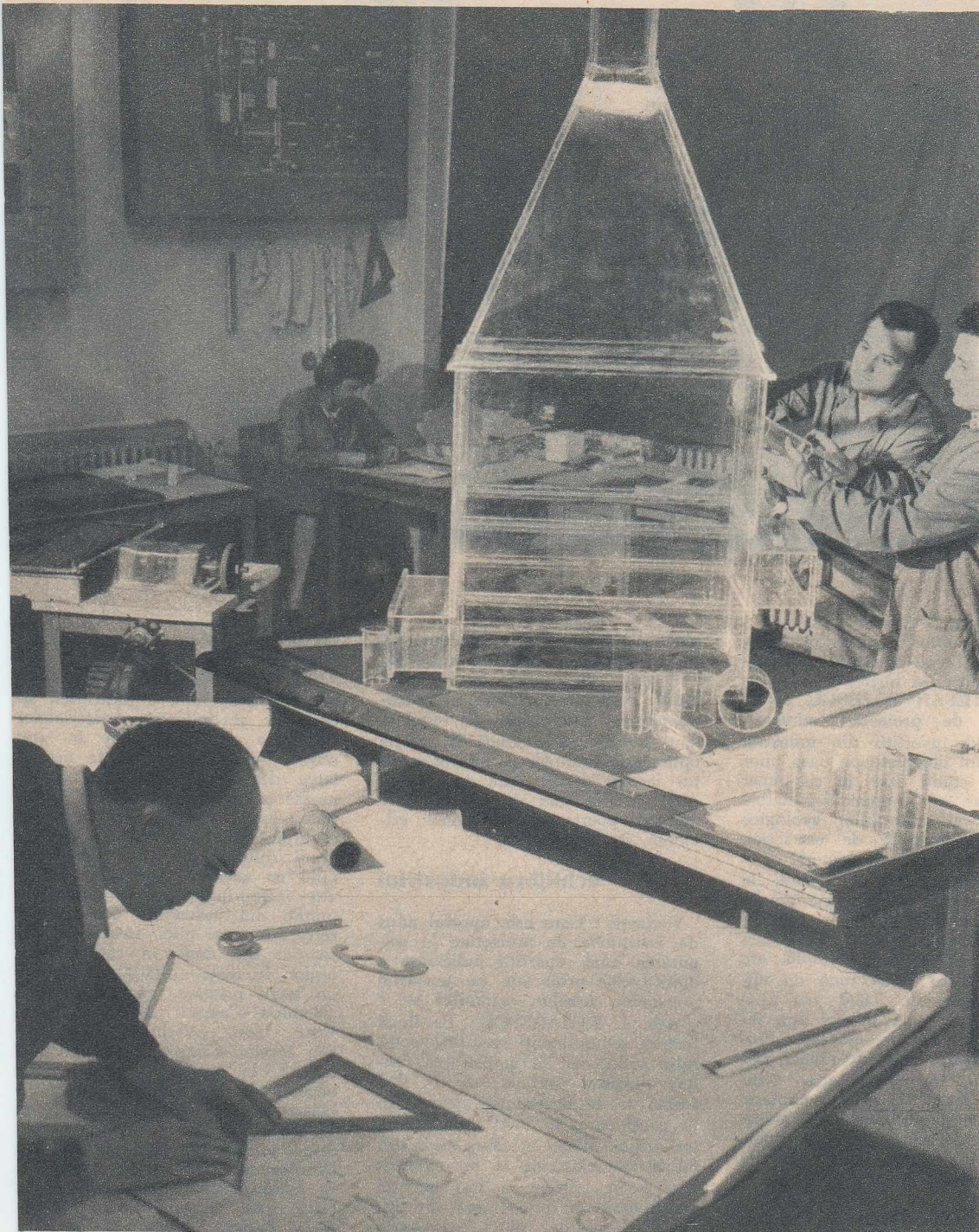
■ **Miron Niculescu** în dublă calitate de regizor și scenograf a compus la Teatrul Național din Craiova, un spiritual spectacol **Femeia îndărătnică.** Protagonista — o debutantă: **Ruxandra Sireteanu**, împlîndu-și cu siguranță rolul. Alături de **Vasile Cosma (Petruccio)** mai joacă tinerii **Ileana Sandu și Dan Tufaru.**

■ **Cunoscutul romancier englez Somerset Maugham** este prezent pe scena Teatrului de stat din Sibiu cu cea mai cunoscută dintre piesele sale: **Ploaia.**

■ **Cătețelușul albastru** se numește ultima premieră a Teatrului de păpuși din Iași: avaturile unui cățel de o culoare ciudată. O inspirată colaborare cu **Horia Davidescu (regia)** și **Eustățiu Gregorian (scenografia)** — ambitii de la Teatrul de păpuși din Craiova.

■ **Atracția spre comedie** se pare că e irezistibilă (și totuși autorii se arată a fi atîți de zgîrciți!). Iată-l deci pe **Sfîntul Mitică Blajinu** și la Timișoara în viziunea lui **Gh. Leahu.** Spectacolul e regizat de **Marieta Sadova.**

anatomia proiectării

La Institutul de proiectări de uzine și instalații metalurgice se execută macheta unui ciclon pentru purificarea gazelor la oțelării. Nu peste multă vreme aceasta va fi transpusă în realitate pe șantier.

Investițiile alocate din fondurile statului pentru dezvoltarea în continuare a economiei țării în perioada cincinalului — 1966-1970 — reprezintă cu aproximativ 50 la sută mai mult decât a prevăzut, la acest capitol, planul de șase ani recent încheiat. În valoare absolută: 250-260 miliarde lei. Aceasta e măsura matematică ce caracterizează cea mai cuprinzătoare a progresului pe care-l va înregistra economia până în anul — de care ne aflăm, totuși, atât de aproape — 1970. A gândi riguros exact, cu privire la viitor, înseamnă, așadar, a lua în considerare, în primul rând, cele 250-260 miliarde. Dar ca să spargi tiparele noțiunii abstracte pe care o definește această cifră, pentru a concretiza sensul ei real, trebuie să afli ce gândesc proiectanții. Pe planșetele lor, investițiile — aceste laconice expresii valorice ale unor viitoare realități — fac primii pași spre realizare. Amploarea lucrărilor ce vor fi întreprinse pe sutele de șantiere ale țării impune ca în această importantă activitate de concepție să fie antrenați un număr sporit de specialiști.

— Cum se desfășoară activitatea acestora ?

— Care sînt obiectivele activității de proiectare, în lumina Directivelor celui de-al IX-lea Congres al partidului și a sarcinilor întrecerii socialiste ce se desfășoară în cinstea celei de-a 45-a aniversări de la crearea P.C.R. ? Adresînd aceste întrebări unor ingineri proiectanți de la Institutul de proiectări de uzine și instalații metalurgice, Institutul de proiectări miniere, Institutul de studii, experimentări și proiectare pentru industria celulozei, hîrtiei, fibrelor artificiale și valorificarea stufului și Institutul de proiectări pentru chimie anorganică și metale neferoase (filiala Cluj), revista „Flacăra” și-a propus să schițeze câteva din elementele de bază ale unora din obiectivele construcției economice ce vor fi realizate în perioada 1966-1970.

cheia maximei eficiențe a investițiilor

Amplasarea rațională a noilor obiective industriale, ne-a spus ing. ȘTEFAN CARDALEF, director tehnic la Institutul de proiectări de uzine și instalații metalurgice, este una din condițiile fundamentale de care depinde eficiența economică și socială a investițiilor a-

(Continuare în pag. 6)

loacte construirii lor. Problema amplasării implică studierea profundă a unui întreg complex de factori printre care: posibilitățile de aprovizionare cu materii prime, rezervele de energie disponibile, de transport, debitul de apă industrială existent, precum și folosirea rațională a materiilor prime și a forței de muncă. În industria siderurgică și a materialelor refractare, de exemplu, prețul produselor este influențat, într-o măsură considerabilă, de cheltuielile transportului materiei prime. Într-un combinat siderurgic integrat, bunăoară, trebuie să intre peste 3 tone de materii prime pentru fiecare tonă de produs finit. Marile unități de acest fel sînt amplasate, de regulă, fie în apropierea unor zăcăminte de cărbuni cocsificabili sau de minereu de fier, fie în locuri cu acces la marile căi navigabile maritime sau fluviale.

Dar acesta este doar unul din factorii de care am vorbit. Forțele de muncă reprezintă de asemenea, un element important care trebuie să fie luat în considerare la amplasarea noilor unități. Chiar pentru industria siderurgică și industria materialelor refractare — ramuri care se pretează la o concentrare a producției în unități de mare capacitate, astfel că productivitatea pe tona de produs este foarte mare — necesarul de forțe de muncă este totuși ridicat. Și sursele de combustibil și energie electrică pot influența, în mare măsură, amplasarea unităților industriale din industria siderurgică și din industria materialelor refractare. Astfel, în alegerea amplasamentului Alba-Iulia pentru o nouă fabrică de produse refractare, existența în apropiere a cîmpurilor de gaze naturale a jucat un rol important.

Arh. I. ZAHARESCU, coordonator în consiliul tehnic al Institutului de studii, experimentări și proiectare pentru industria celulozei, hîrtiei, fibrelor artificiale și valorificarea stufului: Problema amplasamentului reprezintă și în industria celulozei și hîrtiei un moment important al studiului tehnico-economic premergător proiectării propriu-zise. Materia primă celulozică (lemnul, paie, stuf) intră zilnic într-un combinat de celuloză în mari cantități. De aceea, pentru o unitate de capacitate comparabilă cu cea a fabricilor de la Brăila, Suceava, Dej, cheltuielile de transport pot să diminueze beneficiul anual cu circa 15 milioane lei pentru o depărtare a amplasamentului de centrul bazei de materii prime de numai 200 kilometri.

Specificul fabricației celulozei, hîrtiei și fibrelor artificiale obligă amplasarea noilor obiective pe cursuri de apă cu debite mari, dat fiind consumul ridicat de apă industrială (200-600 mc pe tona de produs). Trebuie să se țină seama și de condițiile existente pentru deversarea apelor reziduale, impurificate, factor deosebit de semnificativ. Unitățile industriale din ramura celulozei, hîrtiei și fibrelor artificiale sînt și consumatori importanți de energie termică și electrică. De aceea amplasarea lor în apropierea surselor energetice aduce mari economii la prețul de cost al produselor. Pe de altă parte, complexitatea procesului tehnologic și gradul avansat de mecanizare și automatizare necesită un personal calificat numeros. De aceea noile uzine trebuie amplasate în apropierea centrelor cu suficiente forțe de

Uzina mecanică de reparații pentru utilaj minier din Petroșeni este una din unitățile importante create în ultimii ani. La amplasarea ei, proiectanții au ținut seama de cerințele specifice ale regiunii miniere din Valea Jiului. În fotografie: aspect din noua secție de turnătorie a uzinei.

muncă disponibile și, pe cît posibil, cu calificare existentă în fabricația celulozei și hîrtiei.

Ing. ȘTEFAN POPESCU de la Institutul de proiectări miniere: Lucrările de investiții din industria minieră sînt efectuate pe baza unor temeinice studii care au ca punct de plecare nu numai rezultatele sondajelor și cercetărilor geologice (în cazul incintelor de extracție), ci și o serie de alți factori.

Dacă ne gîndim, bunăoară, la faptul că într-o regiune minieră se consumă cantități mari de apă industrială (numai flotația de la Baia Sprie, ca să dau un exemplu, are nevoie, pentru 1.000 tone de minereu spălat, de 9.000 mc apă) putem înțelege că și aici apa reprezintă un factor esențial. Problema folosirii forței de muncă trebuie luată în considerație, avîndu-se la bază criterii complexe, cum ar fi posibilitățile de calificare a oamenilor care, în unele regiuni sînt mai bune datorită tradiției (există mineri din tată în fiu).

În Munții Pădurea Craiului, de unde se extrage bauxita (în incinta amenajată în ultimii ani pe care o delimitează localitățile Dobrești, Chișleag și Aleșd), a crescut nivelul de trai al locuitorilor satelor din care s-au recrutat lucrătorii exploatații miniere. Aici fondul de salariu lunar este de peste un milion lei. Prin urmare valoarea muncii prestate în domeniul ex-

ploatații bauxitei își spune cuvîntul în ce privește utilizarea rațională a forțelor de muncă de pe teritoriul respectiv. Studiile tehnico-economice întreprinse de proiectanți trebuie să conducă la soluția optimă de îmbinare a tuturor acestor factori despre care am vorbit. Aici se află una din cheile care deschid poarta spre maxima eficiență a investițiilor. *

echilibrul industrial

Redacția: Care este aportul adus de institutele de proiectare la asigurarea unei repartii judicioase a obiectivelor proiectate pe teritoriul raioanelor, zonelor, regiunilor etc. ?

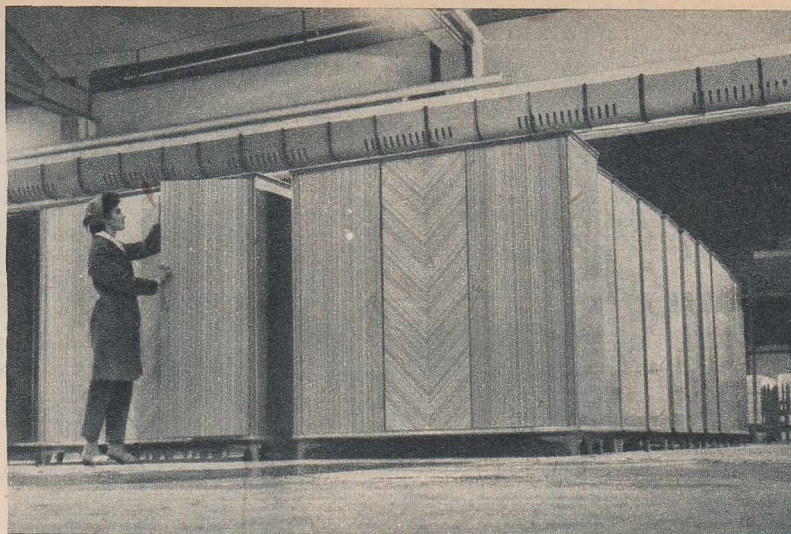
Arh. I. ZAHARESCU: Pe lângă factorii determinanți specifici sectorului industrial, la amplasarea noilor obiective trebuie să se țină seama și de necesitatea dezvoltării în continuare, în mod armonios, a teritoriilor aflate în afara centrelor industriale existente la un moment dat. Acest criteriu, a fost luat în considerare la proiectarea obiectivelor construite după proiectele institutului nostru (Suceava, Căleș, Dej, Brăila). Pentru prelucrarea produselor papetare în articole cerute de diversele sectoare ale industriei ușoare și alimentare, precum și de consumul populației, se impune ca atelierele să fie dispersate în toate regiunile țării, pentru avantajele economice ce se ob-

țin prin apropierea de centrele de consum.

Ing. ȘT. CARDALEF: Ca și în întreaga dezvoltare a industriei, siderurgia și industria materialelor refractare s-au dezvoltat în anii noștri, ținîndu-se seama de necesitatea dezvoltării economice armonioase a diferitelor unități teritoriale. Astfel, marile combinate siderurgice sînt amplasate în trei regiuni diferite ale țării. Dar, paralel cu aceasta, s-au dezvoltat și alte întreprinderi siderurgice sau unități din industria materialelor refractare, mai mici, situate în alte regiuni sau zone în cadrul regiunilor. În toate unitățile siderurgice cu secții primare, cum sînt uzina „Victoria”-Calan, uzina „Oțelul roșu”, uzina „Vlahița” și „Industria Sirmei”-Cîmpia Turzii au fost extinse, la proporții impresionante capacitățile existente în 1948. Același lucru a fost realizat și în industria materialelor refractare, unde micile întreprinderi au fost transformate în unități puternice în mare măsură modernizate, cum este cazul întreprinderilor „Ceramica”-Pleașa, „Vulturul”-Comarnic, „Răsăritul”-Brașov, „Muncitorul”-Cristian și altele.

despre calitate în domeniul proiectelor

Redacția: Dar aceste elemente ale amplasamentului propriu-zis, o dată stabilite, organizarea proiectării în

Întreprinderile mai mici, amplasate și în orașe sau localități mai mici, ajută la îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de muncă și la dezvoltarea economică armonioasă a raioanelor, având și o serie de avantaje economice rezultate din apropierea de centrele de consum. În fotografie: un nou lot de mobilier, produs la IPROFIL-Focșani este pregătit pentru recepție.

elementelor prefabricate, a construcțiilor integral prefabricate, a structurilor metalice confecționate și preasamblate în uzine, precum și a materialelor noi, ne străduim să obținem un grad avansat de industrializare a construcțiilor și scurtarea timpului de execuție.

Arh. I. ZAHARESCU: Construirea de unități industriale cu eficiență economică ridicată presupune dotarea lor cu utilaje moderne, de înaltă productivitate, cu un grad ridicat de mecanizare și automatizare. Asigurând, la proiectarea noilor obiective astfel de utilaje, noi am reușit să obținem instalații cu o productivitate de peste trei ori mai mare față de fabricile similare proiectate cu numai câțiva ani în urmă.

În stabilirea profilului de producție s-a urmărit alegerea de capacități optime economice. Astfel, la unitățile noi de celuloză și hârtie, s-au construit într-o primă etapă capacități de circa 50 mii tone pe an, urmînd ca în perioada următoare să fie extinse la 100 mii tone pe an (Suceava, Brăila, Dej).

La alegerea proceselor tehnologice s-a avut în vedere obținerea de produse de calitate superioară, care să permită plasarea lor și la export.

Pentru reducerea prețului de cost al produselor s-au studiat căile de micșorare a consumurilor specifice de materiale prin eliminarea pierderilor din proces, precum și prin valorificarea deșeurilor și a subprodusilor.

Cît privește reducerea costurilor de investiții, în acest domeniu, preconizăm ca — pe baza experienței câștigate la obiectivele construite — să acordăm o importanță sporită executării cu forțe proprii a noilor unități prevăzute în planul de dezvoltare. De asemenea este necesar să se reducă proporția de utilaje importate prin proiectarea și uzinarea unui volum cît mai mare de utilaje în țară. Bineînțeles, operativitatea în predarea documentației, care a lăsat de dorit în unele cazuri, trebuie îmbunătățită.

N.A. Ar fi bine dacă ar exista mai multă preocupare pentru pregătirea integrală la începutul fiecărui an a documentației de execuție necesare noilor unități aflate în faza de șantier. La 31 decembrie 1965, IPROMET avea pregătită

90% din documentația necesară lucrărilor din anul 1966.

Ing. ȘT. CARDALEF: Avînd în centrul preocupărilor asigurarea la timp a șantierelor și uzinelor cu o serie de proiecte de calitate și economice, Institutul de proiectări de uzine și instalații metalurgice și-a luat o serie de angajamente în cinstea celei de-a 45-a aniversări de la crearea partidului, în cadrul întrecerii socialiste ce se desfășoară între institutele de proiectare din București. Obiectivele propuse urmăresc depășirea planului de proiectare la indicatorii principali din planul anual, cu 125 000 lei la producția globală și cu 185 000 lei la producția marfă.

Pentru combinatul siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej” din Galați noi vom preda în 1966 documentațiile complexe ale furnalului de 1 700 mc ale corpului principal al oțelăriei cu convertizoare de 150 tone și ale fabricii de aglomerare cu benzi de 150 m². Sînt obiective importante care impun eforturi deosebite din partea proiectanților, date fiind caracteristicile lor tehnico-funcționale ce trebuie să le asigure, în exploatare, randamentul optim.

Ing. ȘTEFAN POPESCU: Scurtarea termenelor de predare a proiectelor față de termenele contractuale reprezintă un element de bază în cadrul întrecerii socialiste. Pînă la sfîrșitul anului în curs, Institutul de proiectări miniere va obține — conform angajamentelor luate — un număr de 5 000 ore de proiectare economisite față de prevederile planului (din care 1 400 ore pînă la 8 mai 1966). În lucrările efectuate se va ține seama și de reducerea la executare (în faza de șantier) a unor consumuri de materiale valoroase, cum sînt cimentul, oțelul pentru beton armat, lemnul etc. Adăugînd și reducerile valorilor de deviz pe care proiectanții de la IPROMIN le-au propus în cadrul angajamentelor luate, putem înțelege în ce direcție se îndreaptă atenția proiectanților în contextul preocupărilor lor de a contribui la eficiența maximă a investițiilor alocate.

Anchetă realizată de N. RĂDULESCU și N. AVRIGEANU

MICROFOILETON

schimb de locuință

„Ofer două camere, baie, bucatărie, cămară, pentru două camere, bucatărie, baie, cămară”.

Tovarășul Mutărescu a lipsit mica înștiințare, scrisă cu creion chimic muiat în gură, la sfatul popular, pe stîlpul de telegraf, în hol la cinematograful Patria, la telefoane. Două zile de muncă urmate de audiențe acasă între nouă și zece seara. Notează în carnet telefoane, etaje, apartamente, raioane, străzi. Zilnic vizitează cîte două, trei case. O meserie. Iși „omooară” timpul liber, tot nu găsește bilete la Tom Jones.

Alții fac farse. Se obosesc mai puțin. Un anunț pe panoul de afișaj la I.A.L. 16 Februarie: „Ofer apartament de 4 camere cu dependințe, în exclusivitate, contra două garsoniere diferite. Telefonați la 13 20 22”. Telefoniez:

— Dv. doriți un schimb de locuință?

— Ce schimb tovarășe! Aici e Grădina botanică.

O dimineață de duminică primăvărată.

Inspirat trec pe la I.A.L. 30 Decembrie. Lume, ca în parcul Libertății. Se discută.

— Dv. ce aveți?

— Am două camere, cu baie comună.

— Perfect! Am pe cineva care îl interesează.

— Nu pe dumneavoastră?

— Ba da! Dar să vedeți cum. Eu am patru camere.

Și vreau, de fapt, trei. Cunosco două familii care sînt interesate. Dar n-au decît, fiecare, cîte o cameră. Una din ele merge la dv. La cele două camere. Rămîne deci o cameră. Poate aveți pe cineva care vrea o cameră.

Trece în locul familiei de care vă vorbeam. O cameră rămîne astfel liberă. Dv. veniți la noi. Noi căutăm pe cineva cu trei camere care vrea două.

Vine în locul dv., iar noi ne mutăm la el. E simplu.

Schimb în... N-are importanță. Cunosco pe cineva la spațiu.

— Păi nu e mai simplu să cereți direct?

— Nu se poate. Numai dacă indic adrese.

La să mai vedem. Se oferă două camere și o garsonieră.

Adică trei camere. Aș putea să le dau la mine trei din cele patru. Să caut pe cineva cu trei care să vrea să aibă două și una.

Pe un alt bilet, scris caligrafic, se putea citi următoarea propunere: „Ofer una cameră, baie și bucatărie în comun, în Bucureștii Noi, contra apartament de trei camere cu încălzire centrală, pe bulevardul Republicii sau Magheru”.

Asta da! Qm serios și lucid. Cred că e singurul care merită să fie luat în seamă. Dacă aș avea apartamentul i l-aș oferi pentru onestitate.

C. N. CONSTANTINIU

pune luarea în considerare și a altor categorii de cerințe.

Ing. M. CONSTANTINESCU, șeful filialei din Cluj a Institutului de proiectări pentru chimie anorganică și metale neferoase: Metodologia de lansare, elaborare și avizare internă a proiectelor, adoptată de filiala noastră, se bazează pe analizarea, pe parcurs, a soluțiilor propuse de proiectant, în cadrul comisiei tehnice interne și cu consultarea organizației constructoare. Ea urmărește însușirea soluțiilor celor mai avantajoase de realizare a investițiilor sub aspectul eficienței tehnice și economice, precum și sub aspectul ușurinței de execuție.

Din acest punct de vedere noi am obținut rezultate bune, deși, în unele cazuri, s-au ivit și dificultăți. Livrarea la timp a documentației și evitarea dificultăților create constructorilor prin unele insuficiențe în finalizarea proiectelor, trebuie să ne preocupe mai mult.

N.A. Cu puțin înainte de 1 ianuarie 1966, I.P.R.A.N.-București, care coordonează și activitatea filialei din Cluj, nu avea definitivitate studiile tehnico-economice ale principalelor lucrări noi prevăzute să fie atacate în anul curent decît în proporție de circa 40%. Desigur, aceasta poate să fie o cauză pentru întîrzierea predării documentației de execuție.

Ing. M. CONSTANTINESCU: Prin utilizarea pe scară largă a

1 După cum se vede, cea de „A doua dragoste” nu este scutită de momente dramatice.

2 Dan Herdan (în centru) a creat pe scena teatrului conștanțean un memorabil Henric la IV-lea.

Fotografiile de
D. FLORESCU

moment teatral conștan- țean

cu ei
despre
teatrul
lor:
3 întrebări
și 3 răspunsuri

ÎN CĂUTAREA OMOGENITĂȚII

Cu turneul său, scena conștanțeană a făcut Capitala mai mult decât o „vizită de curtoazie”: ea s-a dovedit credincioasă unui început de tradiție, înfățișând în fiecare an, publicului și oamenilor de artă din București, dinamica evoluției sale.

Prima constatare a spectatorului consecvent este că aci s-a petrecut ceva ce s-ar putea numi o „concentrare de energii”, o redistribuire, după criterii mai înțelepte, a forțelor. Unele din turneele trecute au înfățișat, e drept, liste mai lungi de titluri; de data aceasta am văzut doar trei spectacole. Ele conțin însă o mulțime de sugestii în legătură cu drumul pe care-l parcurge teatrul: foarte diferite ca substanță, reprezentațiile cu noua piesă românească „A doua dragoste” de Corneliu Leu, cu „Henric al IV-lea” de Pirandello (ambele în premieră pe țară) și cu „Doi pe un balansoar” a americanului Gibbon, demonstrează împreună un evident efort către eliberarea de servitutele neartistice ale spectacolului facil. Se simte în aceste trei montări aspirația spre descoperirea problematicii grave, o înfrigurată căutare a dramatismului în situații și caractere.

— DE UNDE PORNEȘTE REVIRAMENTUL? EVIDENT, DE LA REPERTORIUL, CARE SÎNT CRITERIILE ACESTUI REPERTORIU?

— Încercăm să renunțăm, treptat, la drumurile foarte umblate și să facem „descoperiri” — ne spune Romeo Profit, secretar literar al teatrului. Nu atât în noutățile de ultimă oră — tendința aceasta ni se pare superficială — cât în marile valori ale dramaturgiei clasice și contemporane, pe lângă care se trece uneori cu ușurință. Dificila încercare cu „Henric al IV-lea” a fost un astfel de prim pas; îi vor urma un Ibsen („Femeia mării”) și un Brecht („Capete rotunde și capete țuguiate”). Bineînțeles, cel mai important capitol al repertoriului îl vom consacra, în continuarea unei mai vechi preocupări, piesei românești: după „Iubesc pe-al

7-lea” de Coman Șova și „A doua dragoste” de Corneliu Leu, vom juca cea mai recentă piesă a lui Aurel Baranga, „Sfintul Mitică Blajinu”. În același timp teatrul lucrează cu dramaturgul Dan Tărchilă la o piesă istorică de concepție modernă, dedicată evocării uneia dintre cele mai pasionante personalități politice din trecutul Țării Românești, Mircea cel Bătrîn.

— CUM DEFINIȚI MOMENTUL ACTUAL AL EVOLUȚIEI TEATRULUI?

— Este neîndoios că am realizat un însemnat pas înainte — ne răspunde actorul Dan Herdan. Lucrul acesta se vede cel mai clar în repertoriu; dar începem să-l simțim și în spectacol, ca rezultat al stimulentei pe care-l reprezintă textul mai dificil. Și echipa a început să se contureze altfel: unii actori au plecat, în schimb

s-au integrat câțiva valoroși absolvenți ai institutului, care au adus un suflu de prospețime, o undă de sinceritate în interpretare. Problema care ni se pune acum este să omogenizăm aceste forțe, să găsim un mod unitar de a merge înainte.

— CARE SÎNT PREMISELE DESĂVÎRȘIRII PROFESIONALE A ACTORILOR CONȘTANȚENI?

— Una dintre premise o avem de multă vreme asigurată — consideră actrița Ileana Ploscaru. Repertoriul nostru personal e pasionant și variat, ne oferă posibilități multiple de exprimare. Totuși, chiar jucînd mult și pe alese, actorul poate stagna, dacă nu există în fiecare spectacol o nouă solicitare. Sub acest raport, spectacolele noastre mai suferă uneori de un

viciu de concepție: ele nu sînt construite în dialog, nu alătură parteneri care să se stimuleze reciproc. Eu una am avut prilejul, în stagiunea trecută, să joc alături de artistul poporului Marcel Anghel-lescu. A apărea pe scenă împreună

și acum, opinii despre nivelul spectacolelor...

o încercare ambițioasă:
„henric al IV-lea”

A monta capodopera pirandelliană este o încercare deosebit de ambițioasă pentru o echipă lipsită de experiența descifrării unor texte complicate, chiar ambigue. Spectacolul, pus în scenă de Ion Olteanu, se înfățișează, de aceea, un dublu rol: de ferment al unor căutări artistice și de încercare de desăvîrșire a posibilităților actuale ale teatrului. În viziunea regizorului, el se organizează pe o suită de monoloage, plasate în interiorul aceeași circumferințe, pe ideea tragediei omului izolat, rupt din timp și din lume și rătăcit în labirintul de oglinzi al propriei sale conștiințe, care-i aruncă în față mereu aceeași imagine. Dar *Henric al IV-lea* nu este numai atât, ci este mai cu seamă un perpetuu dublu joc de oglinzi paralele. Or, în spectacol, unul dintre elementele de referință lipsește: conștiința este mereu singură cu sine însăși și nu mereu în fața celorlalte conștiințe, tragedia se hrănește din propria ei substanță și nu este confruntată cu eroarea, după cum adevărul nu se întâlnește cu masca și nici nebunia cu luciditatea. Fiecare rămîne ferecată în cercul său, tulburarea aceea adîncă pe care se clădește teatrul lui Pirandello nu se produce.

Ceea ce spectacolul reușește incontestabil să impună este creația protagonistului. Dan Herdan a primit rolul cu o mare disponibilitate interioară și chiar atunci cînd mijloacele lui de expresie nu sînt pe măsura combustiei lăuntrice, simțim impresionanta dislocare de energii pe care rolul i-a provocat-o. El a realizat un Henric vibrant, de o neliniștitoare mobilitate a contururilor, torturat de acuitatea unor sentimente sever dominate: pe chipul crispat, doar ochii se agită. Altădată, o pustiitoare revoltă amară îi invadează ființa, chircindu-l în sine însuși, ca un simbol viu al inteligenței înfrînte. În unele momente însă, actorul — structurat pe necesitatea unei comunicări permanente cu partenerii — se oprește, stînjinit ca în fața unui perete de sticlă, și începe să joace alb, neutru. Vizitatorii lui Henric, de pildă, membri ai înaltei societăți italiene, par să descindă fiecare din altă lume; neavînd nimic comun, nici între ei și nici cu Henric, nu izbutesc să re-facă pe scenă întregul sistem de relații sociale și mondene pe care-l reprezintă. Marcela Sassu are o disinciență prea înghețată, exterior im-pușă, Paul Lavric e complet lipsit de ținută, Romel Stănciugel — un actor bun, care joacă de obicei cu o dezinvoltură inteligentă — utilizează un sistem de gaguri absolut neavenit. Cei patru falși consilieri ecceți par să nu înțeleagă care le este rostul și fac prea mult zgomot... pentru nimic. Așa se face că ensurile profunde ale lumii piesei nu se limpezesc deplin publicului; lin țesătura de fapte a intrigii rămîne mai mult imaginea unei suferințe complicate și bizare, decît problema de conștiință din care s-a ivit tragedia.

cu el, a mă adapta mereu mobilității mijloacelor sale, mi-a pus atîtea probleme, încît m-am trezit reînnoindu-mă într-un mod neașteptat chiar pentru mine. Teatrul a învățat din lecția aceasta.

un studiu de caractere:
„a doua dragoste”

Marcînd intrarea în teatrul unui tînăr și înzestrat prozator, Corneliu Leu, „A doua dragoste” aparține, prin preocupări, unui filon cu o anumită continuitate în dramaturgia noastră nouă. Ea se întemeiază pe un conflict ireductibil între două concepții asupra sensului muncii, între două moduri de a fi devotați profesiei, conflict plasat în condiții limitate. Mai interesant decît împrejurările — care au o coloratură voit stranie — sînt profilurile unora dintre eroi: în primul rînd George, fermecător și talentat, ars de ambiția de a se realiza cît mai repede și mai spectaculos; apoi Ion, capabil să-și magnetizeze tovarășii de muncă printr-o pasiune eroică, modestă, aproape anonimă. Între acești doi poli pendulează Ana, ale cărei mobiluri interioare nu sînt totdeauna de înțeles, deși ea se explică mult, în vorbe; de asemenea, cuplul de rezonuri Roibu-Ilea, investit unul cu sentimente, celălalt cu precizie tehnică, precum și o adolescentă indiscretă, de o candoare cam perfidă.

Așa cum a fost construită, piesa urmărește dărîmarea unui idol; prizonierul nemăsuratei sale ambiții și al unui egoism orb, lipsit de scrupule, George pierde tot — meserie, încredere, dragoste și prietenie. Ba devine și criminal, căci e răspunzător de moartea Mirelei. Acumulînd astfel acțiuni, fapte, consecințele acestora, pentru a spori valoarea de convingere a demonstrației, autorul neglijează oarecum eoul încîntător și inedit pe care-l schițase inițial: un fanatic al profesiei, muncind „cu inspirație” și pășind cu firesc din succes în succes, indiferent față de orice altceva și greșind prin chiar îngustimea criteriilor. El se redesenează după înfățișarea unui ambițios fără scrupule, agățîndu-se cu o disperare rece de unica șansă a gloriei. Rezultatul este convingător și își are propria sa logică interioară; nu e însă mai puțin adevărat că ceva din originalitatea premiselor se pierde.

Atras de potențialul dramatic al piesei și animat de un real interes pentru zona mai gravă a dezbaterii propuse, teatrul a înfățișat-o într-un spectacol nu lipsit de interes, dar împovărat încă de soluții scenice banale (în decor, mișcare, lumină, sonorizare). Efortul regiei (C. Dinischiotu) și al actorilor s-a îndreptat spre compunerea unor caractere. A reușit în special Dan Herdan (George); actorul aduce personajului un adevăr de viață aparte, srijinit pe o reținere bărbătească, pe forță și duritate, pe un soi de umor îngăduitor și rece. Simplu și grav-l-a înfățișat Sandu Simionică pe Ion; un plus de energie n-ar fi stricat însă acestui erou, pus în îngrătă situație de a moraliza în final pe toată lumea. Ileana Ploscaru (Ana) a creat momente, situații pe care rolul s-a organizat convingător. În general — cu unele excepții de interpretare îngroșată — un spectacol plăcut și mai ales un promițător debut dramaturgic.

Ileana POPOVICI

ANGHEL

și noul bronz eminescian

de Petru COMARNESCU

Bronzurile lui Anghel au suflet și noblețe pentru că însuși artistul este un om de suflet, cu nobile și înalte sentimente. Om modest, interiorizat, foarte exigent cu sine însuși, Anghel s-a devotat cu o pilduitoare pasiune artei, trăind pentru ea și căutînd mereu desăvîrșirea.

Însăși viața acestui mare artist al vremii noastre ne explică într-o bună măsură opera lui. Născut în 1904, la Turnu-Severin, Anghel a dus o viață grea. Perioada de formație ca artist, 1924-1937, petrecută la Paris, a fost atît de îndelungată, tocmai pentru că sculptorul a fost nevoit să lupte cu greutățile vieții, îndeplinind munci umile, suferind umilințe și piedici. Și acolo a izbutit cu timpul să se facă apreciat. Bustul pe care l-a făcut în 1929 marelui artist de origine română Jean Yonnell a fost imediat așezat în foaierea Comediei Franceze, pe a cărei scenă juca actorul.

Înapoiat în patrie, Anghel și-a organizat în 1943 prima expoziție. De atunci s-a știut că, după Brîncuși și Paciurea, după sculptorii din generația următoare, Jalea, Medrea, Han, Ladea, avem un foarte mare artist, cu un stil și o viziune proprii, de valabilitate mondială.

Clasic prin procedeele sale de compoziție concentrată, echilibrată, armonioasă, Anghel este foarte modern prin forța de expresie, prin lirismul său care dă viață, căldură, avînt figurilor statuare și portretelor. El a adus interpretări mai adînci, mai răscolitoare, mai semnificative unor figuri de eroi ai istoriei și culturii noastre de la *Bălcescu* (1948) la *Enescu* (1943 și 1946, anul cînd a realizat statuia din grădina Ateneului) sau *Luchian, Andreescu, Pallady*. În viziunea sa de adevărat sculptor monumental, el aduce atîta umanitate, subliniază noblețea și frămîntările spiritului, glorifică pe creatorii culturii noastre. Această gloriificare este caracteristică întregii sale opere. Femeile din popor, mame cu copii, tărînci în portul caracteristic, uneori învăluite cu splendide marame, apar în bronzurile sale cu demnitatea și virtuțile lor, devenind simboluri ale umanității. Ca portretist, puțini artiști ai lumii au reușit să sondeze mai în adîncul ființei umane, să redea sentimentele caracteristice, frumusețea suflătoare a modelelor.

Tălmăcirea ființei și geniului eminescian l-a preocupat vreme îndelungată. După ce a făcut o serie de capete și busturi ale lui Eminescu (unele așezate la Botoșani și Turnu-Severin, altele aflate în muzee), anul trecut Anghel a creat figura statuară a lui Eminescu, reproducă pe coperta revistei.

Cît de apropiat de oameni este Eminescu în această statuie! Simți pe chipul poetului o cutremurătoare meditație, împărtășirea durerii cu cei care sufereau pe vremea sa. Mîna poetului, voit reliefată de sculptor, simbolizează hotărîrea lui Eminescu de a-și îndeplini menirea, în pofida tuturor suferințelor și piedicilor. Cu ce puritate și noblețe spirituală l-a înfățișat — mereu aproape de noi, oamenii, și prezent peste timp, ca și poezia lui, ca și gîndirea lui dedicată adevărului și frumosului!

Monumentele nu se fac decît cu simțămîntul măreției, cu un lirism înalt și pur, și așa a creat Anghel figura statuară a poetului nostru național. L-a înfățișat nud, cu o mantie pe umeri, tocmai pentru a-l profila în veșnicie, dincolo de veșmintele trecătoare și de tot ceea ce a fost trecător. Așa își ridicau eroii la simbol și Rembrandt, și Rodin, și Brîncuși, așa a întruchipat Jalea acel *Arcaș odîhnind*, cu chip de oșan, simbol al eroismului dacic. Opera sculptorului Gheorghe D. Anghel — statuia lui Eminescu — se dovedește congenială cu cea a poetului Eminescu, prin același lirism, prin aceeași înalte aspirații umaniste, prin aceeași măiestrie românească.

pofta vine sau dispare mincînd...

într-un singur an:
mii de amenzi

Am prezentat fotografiile alăturate și tovarășului dr. Nicolae Ignătescu, șeful secției igiena alimentației din cadrul Inspectoratului sanitar de stat al orașului București.

— În domeniul respectării regulilor igienico-sanitare, au fost obținute, în special în ultimii ani, progrese remarcabile. Foarte multe unități din Capitală reprezintă adevărate modele de ordine și curățenie. Există, ce-i drept, și excepții. Considerăm „excepție” chiar cea mai mică abatere de la regulile de igienă. Tocmai de aceea, anul trecut am aplicat în sectorul alimentației publice mii de amenzi. Supravegherea respectării în continuare a regulilor de igienă în sectorul alimentației publice constituie principala noastră preocupare, cu toate că menirea noastră ar fi alta: introducerea și promovarea unei alimentații raționale în rîndul populației, precum și cercetarea stării de nutriție a unor grupe

GRIJA FAȚĂ DE CONSUMATOR, BUNUL-GUST, CURĂȚENIA, ASPECTUL CIVILIZAT ÎN GENERAL CARACTERIZEAZĂ CELE MAI MULTE DIN TRE LOCALURILE BUCUREȘTENE. IATĂ DE CE ÎNCĂLCAREA NORMELOR ȘI DISPOZIȚIILOR DE IGIENĂ ÎN UNELE UNITĂȚI IMPRESIONEAZĂ EXTREM DE NEPLĂCUT PUBLICUL VIZITATOR. IMAGINILE PE CARE LE PREZENTĂM ÎN PAGINILE DE FAȚĂ AU, TOCMAI DE ACEEA, MENIREA DE A REAMINTI CELOR CERTAȚI CU REGULILE IGIENICO-SANITARE, CĂ RESPECTAREA CURĂȚENIEI ȘI A PRESCRIPTIILOR MEDICALE REPREZINTĂ O ÎNDATORIRE CETĂȚENEASCĂ GENERALĂ, SPRE FOLOSUL ȘI SĂNĂTATEA NOASTRĂ A TUTURORA.

de cetățeni din diferite domenii de activitate. Din păcate, așa cum o dovedesc și fotografiile critice ale „Flacării”, munca de control și educație sanitară rămîne, cel puțin deocamdată, sarcina noastră de competență.

— Ce s-a făcut și ce mai rămîne de făcut în această privință ?

— Organele sanitare au contribuit în mod eficient la îmbunătățirea condițiilor de proiectare și amenajare a noilor localuri. În unitățile deschise în ultimii ani, există condiții optime pentru îndeplinirea tuturor prescripțiilor igienico-sanitare. De asemenea, o dată pe an, procedăm la o inventariere a tuturor deficiențelor existente în vechile localuri și stabilim cu această ocazie toate măsurile de ordin funcțional ce trebuie aplicate, precum și investițiile necesare lucrărilor de reamenajare. Controlul nostru vizează în același timp circuitul alimentelor: transportul, înmagazinarea, prelucrarea și desfacerea lor.

— Dar toate acestea se efectuează cu ajutorul personalului angajat care...

— Știm: nu respectă totdeauna regulile igienei. Noi facem ceea ce putem: supraveghem sănătatea personalului (în fiecare lună salariații alimentației publice își fac un control clinic general, iar anual un consult mult mai amănunțit) și în măsura posibilităților controlăm pe teren respectarea normelor și dispozițiilor igienico-sanitare stabilite prin H.C.M.-541 din 1960.

— Ce preconizați pentru îmbunătățirea situației ?

— Ceea ce am propus și în ședința ținută la nivelul Comitetului executiv al sfatului popular: introducerea autocontrolului. Personalul nostru sanitar numără puține cadre, în schimb alimentația publică și inspecția comercială posedă un numeros personal de control. În anumite privințe controlul sanitar necesar unităților alimentației publice nu necesită cunoștințe deosebite. Dacă tovarășii amintiți vor efectua, sub îndrumarea noastră, și o muncă de control sanitar, situația existentă în prezent se va ameliora simțitor în viitorul apropiat.

răspunderea revine și cetățeanului consumator

— Dacă ne gîndim la*vechile cîrciumi, bodegi sau restaurante particulare — ne declară tovarășul Vic-

tor Stanciu, director adjunct al T.A.P.L.-București — atunci trebuie să recunoaștem fără rezerve că am obținut progrese remarcabile. Localurile de alimentație publică sînt supuse astăzi unui riguros control sanitar. Orice abatere constatată este sancționată cu severitate. Preparatele sînt totdeauna proaspete, ospătarii posedă îmbrăcăminte de protecție obligatorie, sălile de deservire, bucătăria, barul, bufetul sînt spălate sau măturate de două ori pe zi, grupurile sanitare, dezinfectate și dezodorizate în mod frecvent, posedă prosoape de hîrtie, iar în viitor vor fi prevăzute cu savoniere basculante...

— Și totuși o parte a fotografiilor pe care vi le înfățișăm...

— ...demonstrează că mai aveți angajați care nu respectă regulile de igienă. Critica e binevenită.

am prelucrat și prelucrăm în continuare cu personalul nostru măsurile și sarcinile obligatorii privind respectarea igienei. Din păcate însă atît noi cît și organele sanitare nu putem fi în același timp în toate locurile pentru a-i surprinde pe făpțași în flagrant delict. Cetățenii ne pot însă da o mîină de ajutor: există condicii de reclamații, există inspectoratele sanitare raionale. Clientul, însă, este obligat și el să respecte aceleași îndatoriri cetățenești privitoare la igiena publică. Vă invit să vizitați barul de zi „Dunărea”, deschis de numai cîteva săptămîni. Mocheta (care ne-a costat foarte mult) este arsă cu mucuri de țigări și pătată în numeroase locuri cu băutură și cafea. Vizitați restaurantele „Gambrinus” și „Cîșmigiu” și o să vedeți cum au fost deteriorate grupurile sanitare. Clientul este foarte sensibil cînd nu este servit în condiții igienice, dar remarcă de foarte puține ori comportarea condamnabilă a unor consumatori certați cu cele mai elementare legi ale traiului în societate. În domeniul respectării regulilor de igienă publică interesul e comun și îndatoririle egale.

— Ce părere aveți de următoarea sugestie: să afișăm în restaurantele noastre următorul anunț: „Publicul consumator este invitat să viziteze și bucătăria localului nostru”. Ideea nu ne aparține. Asemenea afișe se găsesc în numeroase restaurante din străinătate.

— Propunerea merită atenție. (Să vă comunicăm ulterior părerea noastră.

foileton

colecționez brichete!

Trec prin Cîșmigiu, noaptea, tîrziu. Aleea se așterne înainte discret. În liniștea aceea se aud niște șoapte. Mă opresc și trag cu urechea:

— Vai de capul tău! Pusă la punct, lustruită — nimic de zis! — da' nu ești bună de nimic! Doi bani nu faci! Înșeli lumea!

Mă uit atent și zăresc sub bancă ceva lucios, sclipind în lumina picurată de becul dintre pomi. Mă opresc. O brichetă. O iau în mîină: e o brichetă cu gaz, din acelea fabricate la „Metalochi-

mica”-Timișoara. Dau s-o aprind și...

— Las-o, domnule, că nu-i bună de nimic. E defectă. Și cînd se întîmplă să nu fie defectă din naștere, n-are gaz!

De sub bancă a țîșnit apoi un fel de zgomot, așa, ca un picior de lemn țîșnit pe asfalt. Cînd m-am uitat mai bine am văzut o cutie de chibrituri fugind să-și rupă... bețele. Mi s-a făcut milă de brichetă: tocmai ea, inno-bilată de ultimele descoperiri „în materie” — gazul — să ajungă de rîsul arhaicei cutiute! Am

luat-o acasă s-o studiez. Gaz — ioc! În definitiv, cel care a pierdut-o nu era obligat s-o piardă încărcată.

Întru a doua zi într-un debit central:

— Aveți butelii cu gaz pentru brichete ?

— Avem.

— Vă rog să-mi dați una.

— Nu se poate. Înseamnă să desperechem.

— Ce să desperecheați ?

— Brichetele de butelii: le-am primit în număr egal.

— Și ce pot face ?

— Mai cumpărați brichetă!

O brichetă costă 75 lei, iar o butelie de zervă — 9,70 lei. Dacă să valorifici 9,70 trebuie să scoți din buzunar încă 75 lei. Ha socoteală! Cum s-ar spune, se vînd brichete butelii și nu butelii brichete! Traducînd limbaj automobilistic, fiecare 500 litri de benzina cumpără-ți un FI nou! E ceva! Sînt cîțiva c-am să-mi fac colecție bogată de brichete!

Bazil DUNĂREA

cei cu apa și cu piua

de Eugen FRUNZĂ

Cunosc persoane care nu concep fericirea fără o ședință și un discurs pe zi. Altminteri își pierd încrederea în viață și se prăpădesc asemenea plantelor sufocate de secetă. O ședință, inclusiv un discurs al lor, echivalează pentru ei cu ploile de mai care anunță belșugul.

Nu importă, la urma-urmei, tema și obiectul ședinței, pentru că oricând, orișunde și oricum, acești oameni au ceva de spus, ceva foarte important, foarte actual și, în orice caz, inevitabil.

Astfel, de pildă, mi-a fost dat, la o seară de lecturi și discuții în cadrul „Săptămânii poeziei”, să audiez competența expunere a unui cetățean despre cele mai noi metode folosite în activitatea instituției ADAS. Vă rog să mă credeți: nu era farsă. Omul vorbea cu toată convingerea pentru că, dacă ar fi tăcut, ar fi trăit o noapte îngrozitoare. Nici un calmant din lume nu l-ar fi smuls din ghearele remușcării.

Altă dată, la un sfat popular, într-o ședință cu cetățenii, fiind la ordinea de zi problema întreținerii parcurilor, un orator a ținut să demonstreze cât de imuabile sînt relațiile stabilite, încă din antichitate, între filozofie și grădinile publice. Veți înțelege că bunul gospodar s-a referit pe larg la vechii peripateticieni care, după cum e știut, făceau lungi plimbări discutînd filozofie! Cu acest discurs problema întreținerii parcurilor s-a rezolvat, ca să zic așa subit și magistral.

Dar dacă vă ispitește subiectul, vă sugerez să participați la cît mai multe ședințe ale comitetelor de bloc.

Dau un exemplu. Cu vreo 15 ani în urmă, la o ședință de bloc din cartierul meu, am asistat la șturlul unui orator. În cadrul discuției despre plata la timp a cotei de întreținere, domnia sa atacase, violent dar principial, vîntul de miazănoapte care lovea cu rafale puternice în ferestrele apartamentului său. Pe atunci omul avea un glas baritonal, sonor și purta pe umeri un cap leonin cu păr des și negru. Era un soț încă tînăr și tatăl unei fetițe de vîrstă preșcolară.

Zilele trecute, căutînd pe un prieten în blocul respectiv și uitînd topografia locului (trecuseră ani de cînd nu mai călcașem pe-acolo), nimeresc din eroare la o altă ușa. Parcă, parcă mi-aș aduce aminte... Aici, în acest apartament, s-a desfășurat cîndva ședința de bloc, în care... Da, cu siguranță. Și, iată, ușa e întredeschisă. Dinlăuntru răzbate pînă la mine un glas baritonal cam stîns, dar în plin efort oratoric. Îmi strecoar privirile pe după ușa și mă lămuresc de îndată. E o ședință de bloc. Iar glasul aparține vechiului meu cunoscut, locatarul atît de combativ față de vîntul de miazănoapte. Deslușesc și o fîrîtură „...și, cînd bate, îmi zdrăngănesc geamurile și...”

Omul își continua discursul, deși între timp a chelit de-a binelea, iar fetița de vîrstă preșcolară i-a dăruit un nepoțel de toată frumusețea.

Veți spune că exagerez, că n-ar fi cu puțință și cu om să trîncănească 15 ani în șir. Eu vă asigur că există oratori inepuizabili — firește, cu pauzele de rigoare. Acestea prezintă de altfel și un avantaj: după reluarea ședinței poți să reîncepi de la capăt, repetînd cele debitate pînă la pauză.

Oare n-ar fi cazul să devenim mai drastici față de inșii fără măsură, care nu o dată ne jefuiesc timpul și ne atacă nervii la adăpostul politeței noastre și a mult prea democratice rîbdări? Hai să-i dezvătm de a mai bate apa-n piua!

1) Ospătarul surprins de fotoreporterul nostru efectuează două operații nepermise: servește cu o mină preparatul cerut de client și încasează cu cealaltă banii primiți. Inovația aparține unității de dulciuri și răcoritoare din piața gării Filaret. 2) Regurile igienico-sanitare invită personalul localurilor publice să spele și să măture unitatea în afara orelor de producție. Colectivul unității „Bufetul pieței” (Calea Rahovei nr. 173) este, se vede, de altă părere. 3) În zadar cauți un loc liber din moment ce mesele sînt ocupate cu veselă și tacimuri nespălate, care au, totodată, darul de a tăia chiar și apetitul celui mai infometat client (bufetul expres Patria). 4) Barul de zi „Dunărea” (bd. Bălcescu), o bună carte de vizită pentru unitățile de alimentație publică bucureștene. 5) Vitrina largă care desparte sala destinată consumației de bucătăria unității oferă clientului un bun prilej de a constata personal respectarea regulilor igienico-sanitare. Un exemplu demn de urmat (unitatea „Polar” de pe bd. Magheru). 6) Preparate expuse descoperite. O altă încălcare a prescripțiilor de igienă (restaurantul „Cluj” din Calea Rahovei).

Anchetă realizată de
Liviu TIMBUS (text) și
S. STEINER (fotografiile)

Aproape 200 de firme din Statele Unite pun la dispoziția celor care se ocupă cu spionajul economic, utilajul necesar practicării „nobilei” lor profesii. Partea poate cea mai interesantă este că producția acestor firme nu e ținută în secret. Dimpotrivă, reclamele lor se răsfață la vedere, în cele mai multe din ziare și publicații, cuprinzând enumerarea avantajelor, a detaliilor tehnice și a prețurilor.

Astfel, un dispozitiv care permite ascultarea și transcrierea conversațiilor telefonice costă bagatela de 17,95 dolari. Modul de întrebuințare: fie că se conectează la circuitul telefonic, fie că se montează în interiorul unui perete.

Mult mai scumpă este o cameră de televiziune de dimensiunile unei cărți. Prețul ei se ridică la 150 dolari și se recomandă, firește, ca „instalarea să se facă într-un loc cât mai puțin vizibil”.

Pentru a asculta discuții care se duc într-o încăpere învecinată, mijloacele sînt nenumărate. Se poate alege între un microfon de mărimea unei semințe de mac, un radio-emisător camuflat într-un creion sau într-un buton de guler, un magnetofon cu înfățișarea nevinovată a unui pachet de țigări etc., etc.

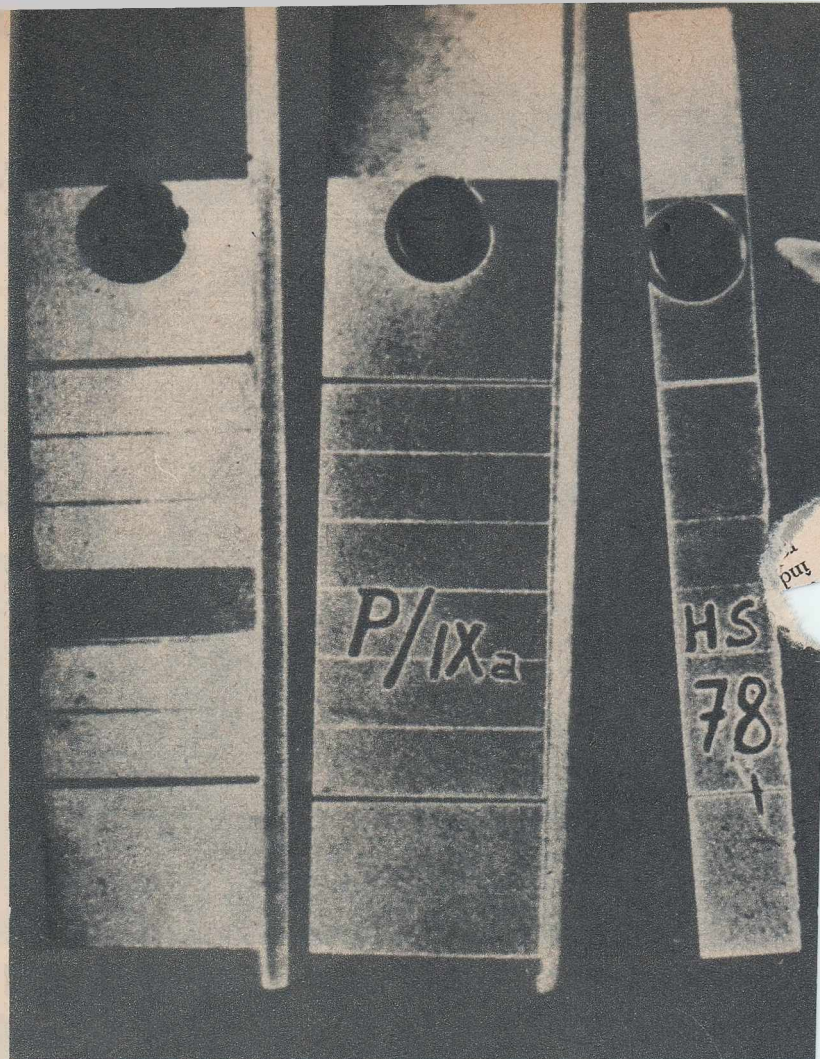
În sfîrșit, în domeniul aparatelor de fotografiat, de mare succes se bucură cel care are aspectul unei... bomboane. Iată cum se procedează: atunci cînd ajunge în dreptul obiectului care-l interesează (proiect, model, instalație etc.) și pe care imprudentul lui posesor i-l arată, spionul viră în gură bomboana. Invelișul subțire de ciocolată se topește aproape instantaneu și aparatul poate fi declanșat cu limba. Detaliu important: pentru a nu-și lua în poză proprii săi dinți, spionul trebuie să simuleze o mare uimire, căscînd în consecință gura.

vinătorii secretelor industriale

„Série noire” sau „Le Masque” la Paris, „Pelikan” sau „Gibson” la Londra, „Kangaroo” sau „Shadow” la New York sînt colecții care publică — în exclusivitate sau în majoritate — romane de aventuri. Dar acestea la rîndul lor sînt și ele împărțite pe „specialități”: detectiv (axate pe misterul care învăluie persoana asasinului), de „acțiune” (în care ucigașul e cunoscut de la început, dar fiecare capitol aduce cu sine cel puțin un cadavru proaspăt) și, în sfîrșit, de spionaj. Se pare că dintre toate, acestea din urmă se bucură de cea mai mare căutare. Autorul britanic Ian Fleming a făcut avere de pe urma celor treisprezece romane (vîndute în 35 milioane de exemplare), în care-l pune pe agentul secret James Bond să intre și să iasă din cele mai neverosimile situații, în slujba unei secții speciale a Intelligence Service-ului. Și nu e decît un exemplu printre nenumărate altele.

Dar încă de pe vremea lui Balzac se știe că viața e mai bogată decît orice fantezie scriitoricească. Realitatea nu confirmă pățanii abracadabrate asemenea celor ale lui James Bond, în schimb oferă un material incomparabil mai vast într-un domeniu care aparține tot spionajului. Antagoniștii nu servesc state diferite, nu se deplasează de la tropice la pol și de la Manila în Patagonia, nu urmăresc să descopere formula combustibilului solid al rachetelor sau schema de construcție a unui submarin ultrarapid. Preocupările le sînt mult mai prozaice, protagoniștii sînt cetățeni ai aceluiași stat și raza lor de acțiune nu depășește incinta unei întreprinderi, adesea nici măcar a unui birou.

E vorba de spionajul economic, practicat pe scară din ce în ce mai largă în țările occidentale.

crimă și pedeapsă

Ce poate fi mai banal decît un fier de călcat? Nici un roman de spionaj care se respectă (și cunoașteți vreunul care se disprețuiește?) nu se va ocupa de o asemenea ustensilă casnică, decît dacă ea servește drept camuflaj pentru un aparat de radiotransmisie, o mitralieră sau măcar un magnetofon. Dar un fier de călcat care nu are alt rost decît să calce constituie pentru spionajul economic un obiect cum nu se poate mai interesant.

Dovadă cazul inventatorului Paul Steiner din Philadelphia. Acesta găsi mijlocul să încorporeze fierului un dispozitiv care stropea rufele cu un jet subțire de apă în timpul călcatului. Steiner nu avea mijloacele materiale să-și exploateze invenția, așa că s-a adresat unei mari companii de aparate electrotehnice, pentru a-i vinde patentul. În cursul negocierilor, reprezentanții companiei nu s-au mulțumit cu demonstrația făcută de el, ci au examinat cu atenție dispozitivul. Tratatul au durat cîteva luni, ajungînd în cele din urmă la un punct mort. După alte cîteva luni, Steiner a avut surpriza să constate că în magazinele din Statele Unite se pot cumpăra fiare de călcat cu dispozitivul său, dar cu marca companiei respective.

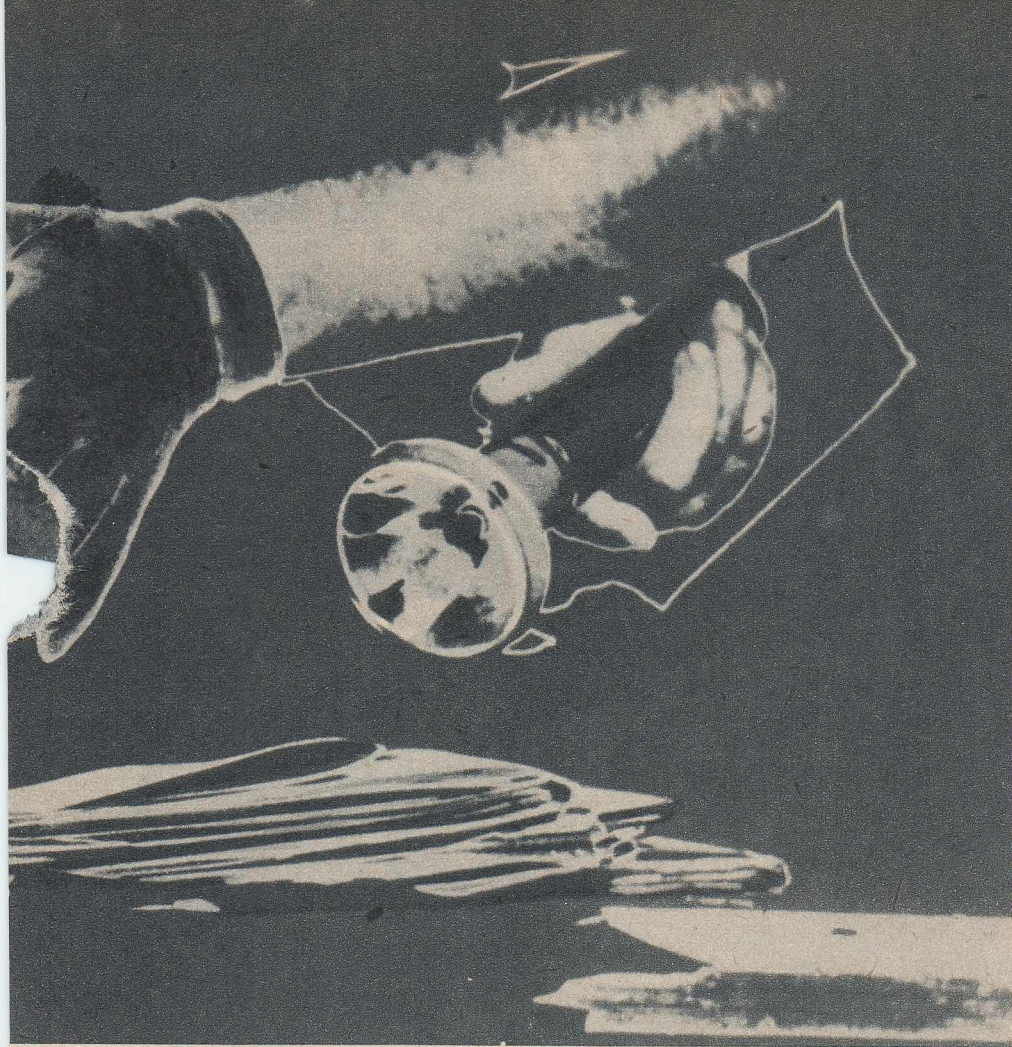
Un alt inventator, Mark Robeson, s-a dovedit ceva mai vindicativ. Autor al unei formule speciale pentru vopsit blănurile, el s-a asociat cu un capitalist, cărui însă nu i-a dezvăluit secretul. Lucrurile au mers bine o bucată de vreme, pînă ce Robeson și-a dat seama că partenerul său îi cere colorant în cantități mult mai mari decît erau necesare pentru comenzi pe care le aveau de executat. O anchetă, condusă cu discreția și dibăcia necesare unui veritabil agent de contraspionaj, l-a dus la concluzia că celălalt

își face stocuri de colorant pentru a începe să lucreze pe cont propriu.

Răzbunarea lui Robeson este și ea demnă de paginile unui roman de Ian Fleming. În recipientul din care necinstitul asociat fura vopseaua inventatorul a turnat o substanță care nu altera culoarea și mirosul lichidului, dar ataca necruțător pielea blănurilor. Astfel că, atunci cînd partenerul s-a despărțit de Robeson și a început să-și folosească stocul, clientele lui s-au trezit cu manourile, capele și gulerele de blană ciuruite parcă de miliarde de moli iar boiangiul fără scrupule a fost declarat în stare de faliment fraudulos.

pentru a pătrunde în secretele automobilului

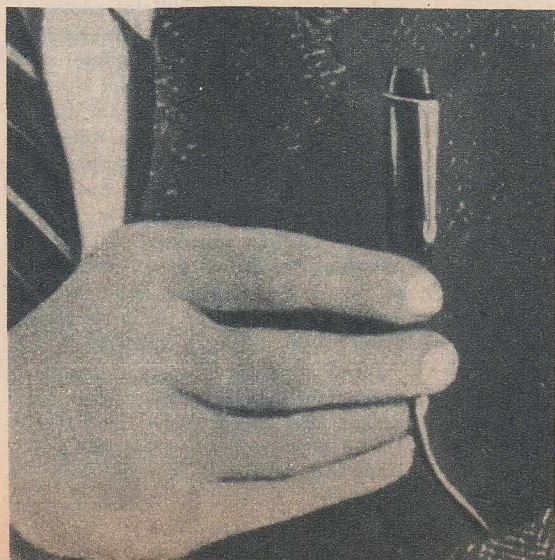
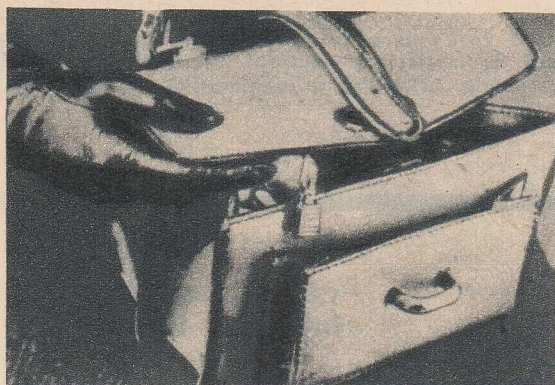
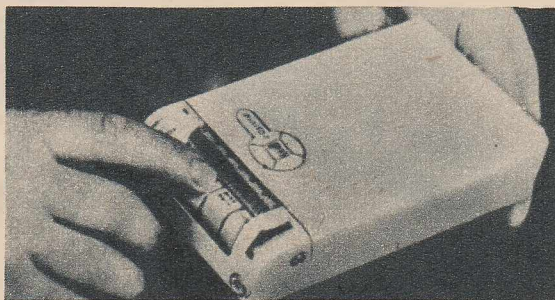
Dar evenimentele nu se desfașoară de obicei atît de linear, mai ales atunci cînd adversarii sînt niști titani ai industriei. La uzinele de automobile „Volkswagen”, din Republica Federală Germană, proiectanții nu-și puteau explica de ce o serie de ameliorări aduse de ei carburatorului la modelul 1600 cc. a părăsiseră simultan și la un automobil de altă fabricație dar de același litraj. Investigațiile s-au dus și în acest caz după toate regulile luptei împotriva spionajului. Au fost folosite pînă și cîteva „femei fatale” dintre care una a și dezlegat misterul. „Canalul” prin care se scuseseră prețioasele informații era ascătuț din trei desenatori tehnici angajați de firma concurentă. Ei nu folosiseră aparate fotografice și nu copiaseră proiectele pe hîrtie calculatoare. Nici n-ar fi putut s-o facă ținînd seama de severitatea controlului exercitat la uzină. Bucurîndu-se însă toți trei de o excelentă memorie vizuală, desenatorii își înfățișaseră pe retină schițele și ca

1 Magnetofonul acesta de buzunar nu se mai folosește acum decât rareori, făcând parte din instrumentele învechite ale tehnicii spionajului.

2 Lacătul servietei este în realitate un microfon cu un post de emisie în miniatură.

3 Stiloul acesta nu scrie, în schimb „aude”, în limitele unei distanțe de 300 de metri, până și șoaptele.

culele, pe care le transcriau, o dată ajunși acasă, în fiecare seară, coroborându-și și completându-și reciproc informațiile.

Spionajul este un fenomen extrem de răspândit în industria automobilului din țările capitaliste. La Detroit, hotelul la care e extrem de greu, dacă nu imposibil, să găsești vreo cameră liberă, în indiferent ce sezon al anului, se numește „Dearborn Inn”. Motivul nu trebuie căutat nici în eleganța mobilierului care lasă mult de dorit, nici în serviciul care nu e nici prompt, nici conștiincios. Explicația e că hotelul are o terasă de pe care se poate vedea pista de probă a uzinelor „Ford”. Și, curios, mai toți locatarii lui „Dearborn Inn” își petrec cea mai mare parte din timp pe terasă, cu binoclurile la ochi și uitându-se într-o singură direcție. Chiar dacă plouă, chiar dacă ninge.

Ar fi însă greșit să ne imaginăm că „Ford” se lasă contemplat cu nonșalanța unei vedete de cinema pe plajă. Atunci când pe pistă circula un prototip nou de mașină, o perdea de fum se ridică în calea privirilor cu lentile ale celor de pe terasa hotelului și citeva ventila-

N. MINEI

(Continuare în pag. 14)

„...și o ciocolată de 14 lei 50”

În ultima vreme se întâmplă lucruri stranii la unele programe de muzică ușoară transmise din studio. Telespectatorul știe că nu este invitat supra-numerar la un concert cu public care și-a plătit biletul, că interpretul și orchestra cîntă numai pentru el, aproape la el acasă. Și, totuși, la sfîrșitul fiecărei melodii, ropote de aplauze venite de undeva, din neant, sfișie brusc atmosfera creată, nedumerindu-l și iritîndu-l. Originea lor? În proasta inspirație a vreunui regizor care consideră, probabil, că nu trebuie să piardă nici un prilej pentru a-și marca apăsător prezența. Simularea spectacolului este o contrafacere lipsită de justificare. La fel, inscenările stingace ca aceea care a întrerupt într-o seară activitatea normală de la hotel Nord. Telespectatorul îi vine să strige ca Stanislavski: „Nu vă cred!”

Excesul de regie împovărează nu numai emisiunile muzicale. Ce atrăgător, ce pasionant chiar, ar fi fost, dacă am fi pătruns cu adevărat în cenaclul literar al liceului Mihai Viteazul. Am avut însă parte de mult mai puțin: de mimarea unei serii de cenaclu. Participanții emiteau, într-o formă elegantă, opinii inteligente și pătrunzătoare despre cele două poezii în discuție. Dar cînd citeau de pe o hîrtie, mai mult sau mai puțin bine camuflată și în orice caz scrisă de-acasă: „Îmi pare rău că trebuie s-o contrazic pe colega care a vorbit înaintea mea...” nu ne simțeam martorii invizibili ai unui proces de gîndire colectivă creatoare, ci spectatorii unui scenariu pus la punct cu minuțiozitate de profesorul de română sau de redactorii televiziunii. Între acești tineri care știau dinainte cînd le va veni rîndul la replică și ce trebuie să spună, poetul Marin Sorescu, invitat, pare-se, fără a i se fi arătat în prealabil caietul de regie, a reprezentat unicul element imprevizibil, porțița prin care s-a putut strecura spontaneitatea.

Din păcate, nu este singurul caz cînd ni se promite o dezbatere interesantă, dar, după primele replici, tensiunea scade, comunicarea cu telespectatorul se întrerupe, pentru că acestuia îi devine indiferent ce spun oamenii de pe micul ecran, dacă are impresia (uneori greșită) că-l aude, prin intermediul lor, pe redactorul emisiunii. Sînt de proscris textele camuflate pe genunchi sau în palmă, recitarea unor fraze învățate pe dinafară și tot ceea ce creează senzația de artificios, lucrat, căznit. Nu este obligatoriu ca toți interlocutorii telereporterilor să vorbească liber. Cînd i s-a luat un interviu, Al. Mirodan a spus: „Prefer să citeșc”. A citit ceea ce se pregătise să ne declare și totul a fost în ordine. Nu ni s-a părut că sîntem păcăliți, că se contează pe credulitatea noastră.

Una dintre discuțiile cu adevărat remarcabile de anul acesta a fost condusă de Emanoil Valeriu. Era intitulată „Misterul șiretului alb” și se referea la hoțul prins datorită inițiativei și istețimii a trei copii din Cluj. Cea mai memorabilă frază a acestei convorbiri a fost rostită de elevul Bologa din clasa a V-a: „Militia ne-a făcut cadou cîte o bicicletă Diamant trei sferturi, un penar cu stilou și creion automat și o cutie de ciocolată de 14 lei 50”. Cutia de ciocolată „de 14 lei 50” a fost un triumf al autenticității. Nici unul dintre redactorii emisiunilor în care copiii sînt puși să facă declarații ca din carte nu ar fi tolerat-o. Ceea ce nu înseamnă că, la „Misterul șiretului alb” regia ar fi fost deficitară. Lucrat cu îngrijire, a cuprins reconstituiri filmate și convorbiri bine dirijate, totul decupat și montat cu pricepere.

Pentru că regia nu trebuie să apară ca o intervenție greoaie, neîndeminatică. Ea este cu atît mai meritorie cu cît este mai puțin aparentă. Cînd nu o mai observăm de loc, se poate vorbi de virtuozitate. Emisiunea „Camera invizibilă” a fost o apariție meteorică pe micul ecran. Este, evident, cel mai greu de realizat. Cu atît mai dormici ar trebui să fie regizorii și operatorii televiziunii să-și dovedească, prin mijlocirea ei, măiestria.

Felicia ANTIP

① Părinții lor au trăit din vânătoare și pescuit și, în timpul scurtelor veri polare, cultivând legume pe mici petice de pământ. Se vor mulțumi oare și copiii aceștia numai cu acest stadiu de civilizație? ② Încă de la sfârșitul secolului trecut blănușile urșilor și ale vulpilor polare au atras atenția negustorilor americani și canadieni. Ca urmare, în economia primitivă a eschimoșilor a apărut și s-a dezvoltat schimbul de mărfuri.

vinătorii secretelor industriale

toare puternice împing norul cenușiu spre acești indezirabili.

Mijloacele de apărare de care dispune „Ford” nu se limitează însă doar la atita. În birourile de proiectări, coșurile de hirtii sînt înzestrate cu crematorii electrice, care ard imediat orice petic de filă aruncat acolo. Și, ca și cum asta n-ar fi de ajuns, cenușa este colectată într-un crematoriu mare, unde suferă o a doua incinerare.

Principala rivală a lui „Ford”, compania „General Motors”, și-a luat și ea măsuri de protecție împotriva spionajului industrial. Prin simpla apăsare a unui buton, o ușă a cărei cheie a fost pierdută sau furată, se închide automat. Grație unor instalații de radiolocație, zgomotul unui avion sau elicopter care se apropie provoacă acoperirea instantanee a ferestrelor de către niște storuri automate.

colegii lui maigret intră în acțiune...

În lumea occidentală de astăzi reclama e nu numai sufletul comerțului, ci și al industriei. Era firesc deci ca și domnița Publicitate să deștepte interesul cavalerilor spionajului. Turnirele se desfășoară uneori pe terenuri foarte puțin romantice, ca de pildă cel al săpunului și pastei de dinți. Într-un caz comentat pe larg de „New York Times”, forțele angajate în luptă aparțineau celor mai mari firme care se ocupă de curățenia pielii și a danturii americanilor: „Procter and Gamble” și „Colgate-Palmolive”.

Prima pregătea o vastă campanie publicitară menită să lanseze un nou produs pe piața New Yorkului. Costul ei se ridică la impresionanta sumă de nouă milioane de dolari,

iar planul fusese întocmit și păstrat în cea mai desăvîrșită taină. Dar cei de la „Colgate-Palmolive” izbutiră să atragă de partea lor pe unul din șefii de secție ai lui „Procter and Gamble”, care, în schimbul sumei de 20 000 de dolari, le vîndu dosarul complet al întregii campanii. Afacerea fu descoperită și „spionul” arestat, ceea ce însă nu mai putu repune pe picioare acțiunea plănuită de firma „Procter and Gamble”.

Între întreprinderile de publicitate este curentă practica „împrumuturilor” (pentru a folosi un eufemism), grație agenților pe care fiecare din ele le strecoară în personalul celorlalte. „Maignan-Publicité” din Paris, de exemplu, a constatat că toate „sloganurile-șoc” pe care le născociau colaboratorii săi erau utilizate, cu câteva zile înainte de a apărea anunțurile respective, de către o firmă concurentă. „Slô-

inuiți din lumea albă

— CÎTE CEVA DESPRE
ESCHIMOȘI, VÎNĂTORII
ȘI PESCARII DIN UNI-
VERSUL DE GHEAȚĂ ȘI
ZĂPADĂ DINTRE GRO-
ENLANDA ȘI STRÎM-
TOAREA BERING —

„O, căldură de vară, care ai pătruns
în țară...
Nu e nici o adiere de vînt,
Nu-i nici un nor...
Numai departe, între munți
Paște renul, sub orizontul albastru...
O, cîntare, o, bucurie!
Mă așez pe zăpadă și plîng!”

(Cîntec eschimos din
nord-estul Canadei)

Între ei, își spun „inuiți” — adică oameni prin excelență. Ca să-i umilească, algonkini, faimoșii indieni algonkini din Canada de miez-noapte — vecinii lor cei mai apropiați — le-au spus eskimatsik, „mîncători de carne crudă”. Departe de a se supăra — inuiții au început să folosească ei înșiși această poreclă — mîndri fiind de obiceiurile lor, singurele care le îngăduie să subziste în mijlocul celei mai aspre naturi. Cînd i-au întilnit pe europeni, eschimoșii le-au dat și ei nume de împrumut. Dar nu ca să-i ironizeze, ci doar ca să arate că-i socoteau incapabili de a trăi viața lor. „Neputincioșii” europeni au devenit dacă nu întotdeauna „Ayórtok” — „buni de nimic”, cel puțin „Kabunak” — cei cu sprîncenele mari, cei care se miră.

de unde începe istoria?

Dicționarul enciclopedic precizează la cuvîntul „eschimos”: persoană care face parte din populația indigenă a ținuturilor boreale din America, Europa și Asia. Definiția aceasta cuprinde deci, în afara „mîncătorilor de carne crudă” din nordul continentului american, popoare distribuite în mod variat în aceeași regiune polară septentrională a globului; laponi, samoiezi, esti-

aci, ciuci, tunguși, iakuți, kioniaci, aleuți și alții. Eschimoșii propriu-ziși sînt în număr de peste 47 000 și trăiesc în nenumărate triburi înrudite — grupări de la 15 la 700 indivizi.

S-a afirmat uneori despre eschimoși că ar fi cea mai „costieră” populație de pe glob. Calamburul se justifică prin faptul că de la țărmul oriental groenlandez pînă în strîmtoarea Bering, eschimoșii își duc viața de-a lungul unei linii de coastă lungi de peste 15 000 km. „Spațiul eschimos” cuprinde Groenlanda, Labradorul, Țara lui Baffin, partea de miez-noapte a Canadei, în parte arhipelagul arctic american, țărmurile Alaskăi și cele două țărmuri ale strîmtoării Bering. Groenlandezii de baștină însă s-ar supăra dacă ar fi numiți eschimoși — de fapt eschimoșii adevărați trăiesc numai în districtele Thule și Angmagssalik ale mării insule.

Dacă locul eschimoșilor pe glob este ușor de delimitat, nu s-ar putea spune același lucru despre originea lor. Este cert că actuala lor cultură își începe existența abia după primii ani ai erei noastre — pe pămînturile „ocupate” acum de trecerile lor.

Pentru unii istorici și etnografi, eschimoșii ar fi originari din ținuturile aflate la vest și nord-vest de golful Hudson. Alți specialiști socotesc că pre-eschimoșii ar fi radiați spre regiunile în care își duc azi viața urmașii lor din Canada subpolară — prin regiunea dintre Lacul Urșilor și Atabaska. Etnografii susțin de obicei că paleo-eschimoșii și-au dezvoltat cultura înspre apus de golful Hudson, iar neo-eschimoșii în jurul strîmtoării Bering.

D. TODERICIU

(Continuare în pag. 16)

ganurile-șoc” sînt texte scurte, însoțite adesea de ilustrații corespunzătoare, care impresionează pe cititori, determinîndu-i să asculte îndemnul reclamei. De exemplu: pe o fotografie care înfățișează o tînără pereche cu un copil, zbuguindu-se pe o plajă, soțul este barat de un X; alături fraza, scrisă cu litere de o șchioapă, „Infarctul ucide pe neașteptate” este de fapt introducerea la recomandarea unei asigurări pe viață la firma Cutare.

Cercetînd cu răbdare și perseverență, „Marignan-Publicité” a descoperit că este trădată de unul din fotografi săi, care primea între 500 și 2 500 de franci pentru fiecare „slogan-șoc” pe care-l subtiliza pentru concurenți. A intrat atunci în acțiune și poliția judiciară (cea căreia comisarul Maigret i-a creat o faimă internațională) și delinquentul a fost prins cu mîța în sac. Ca totdeauna în asemenea ocazii, numai

el a avut de suferit consecințele, deoarece legea nu prevede nici o pedeapsă pentru cei în slujba căroră lucrează.

„Iar sherlock holmes e contabil

În Statele Unite însă industriașii și comercianții consideră că ajutorul pe care-l pot primi împotriva spionajului economic din partea autorităților este insuficient. Ei recurg acum din ce în ce mai des la concursul unor agenții particulare de detectivi, specializate în acest gen de investigații.

Una dintre cele mai prospere este cea condusă de Norman Jaspán, la care lucrează peste cinci sute de salariați și care afirmă că rezolvă anual cel puțin trei mii de cazuri de spionaj economic. Tarifele se ridică la 100-200 dolari pe zi de om folosit, plus cheltuielile, plus o

primă specială dacă găsirea vinovatului se efectuează într-un interval foarte scurt.

Acoliții lui Jaspán nu au nimic comun cu James Bond. Ei nu se disting nici printr-o musculatură hipertrofică, nici prin cunoștințe speciale de judo, nici prin capacitatea de a nimeri dintr-un singur foc un fir de păr situat la cincizeci de pași depărtare. Aspectul lor exterior seamănă mai curînd cu al unor contabili miopi și timizi, ceea ce corespunde adesea cu fosta lor meserie. Alteori ei sînt recrutați din rîndul laboranților, fotografilor, mecanicilor sau chiar al inginerilor, în funcție de terenul și problemele care urmează a fi cercetate. Unii din ei sînt angajați permanenți ai marilor întreprinderi, unde au o sarcină „profilactică”, străduindu-se să prevină și să contracareze tentativele de spionaj.

La activul agenției lui Jaspán se

înscrie printre altele descoperirea celor care furaseră de la fabrica de produse farmaceutice „Lederle” formulele unor antibiotice, vînzîndu-le apoi unor laboratoare de medicamente din Italia. Agentul care a elucidat misterul era însă cît pe aci să plătească cu viața succesul lui, deoarece în această afacere își vîrse coada și celebra Mafie siciliană. După o urmărire „ca în filme” pe una din străzile orașului Boston, detectivul s-a ales numai cu un glonte în umăr.

Dar și Jaspán își are concurenții săi. Cel mai puternic este agenția „Fidelifacts”, care numără doar cu o sută de salariați mai puțin. Și, într-o bună zi, Jaspán a descoperit cu groază că în propria sa oficină de contraspionaj s-au strecurat spioni ai rivalului.

Nimic nu mai e sfînt în lumea businessului!

N. MINEI

inuiți din lumea albă

Părerile sînt însă mai multe. Să ne mirăm așadar că pentru alți specialiști eschimoșii provin din... Franța? Aceasta pentru că unii etnografi, impresionati de fantastica asemănare dintre uneltele de piatră și, de os ale eschimoșilor și cele lăuate de oameni preistorici în „depozitele” arheologice din Franța, cred că eschimoșii ar fi urmașii unui străvechi popor plecat în paleoliticul tîrziu din vestul Europei spre... Popul Nord! Știința, care are însă nevoie de probe riguroase, ține deocamdată ipoteza aceasta — insuficient fundamentată de dovezi mai certe — în sala de așteptare destinată ideilor prea îndrăznețe. Alți oameni de știință însă, cultivînd ipoteze mai pline de logică, îi conduc pe strămoșii eschimoșilor, din Asia, peste strîmtoarea Bering. Cert este că în regiunea Beringului exista la începuturile erei noastre o cultură eschimosă caracteristică, care de aici a radiat mai departe. Iată de ce, pentru eschimoșii de azi, cel puțin deocamdată, istoria începe de aici.

în ceartă cu vikingii

Primul contact al eschimoșilor cu europenii a avut loc cu mult timp înainte de expedițiile moderne. Specialiștii consideră că așa-numiții „skrelingi” din vechile Sagas ale nordicilor nu sînt alții decît eschimoșii. Izvoare norvegiene arată că în anul 1265 oamenii din Crookedt-fjord, care nu găsiseră urme de skrelingi în nordul Groenlandei, îi întîlnesc spre apusul mării insule arctice. Începînd încă din jurul anului 1000 norvegienii care navigaseră spre Vinland — numele viking al Americii — i-au întîlnit pe eschimoși și se pare că eschimoșii sînt aceia care, intrînd în conflict cu nordicii europeni din așezările de

vest ale Groenlandei, i-au izgonit de acolo în prima jumătate a secolului al XIV-lea. Urmare a întîlnirilor lor repetate a fost apariția, cu timpul, a așa-numiților „eschimoși albi”. Cînd în anul 1656 căpitanul Nicola Tunes, comandînd o corabie plecată de la Flushing, acostează în Țara lui Baffin, întîlnește aici eschimoși obișnuiți, dar și o populație aparținînd altui tip antropologic, cu pielea mai deschisă la culoare. Aceștia au fost numiți eschimoși tuniți (de la Tunes), iar urmașii lor trăiesc și azi. Ei sînt blonzi, înalți și cu ochi albaștri. Un trib tunit studiat recent de Vienjalmur Stefansson — cunoscut explorator arctic — numără 200 de asemenea oameni.

unitate în varietate

De origine mongoloidă, avînd părul negru cu firul tare, nas proeminent și statură mică, bărbații eschimoși nu depășesc în înălțime 1,64 m. Ei au brațe scurte, picioare zvelte și sînt foarte rezistenți la oboseală. În pofida distanței dintre triburi, lumea eschimosă prezintă caracterul unei mari omogenități. Costume, obiceiuri, tradiții, legende, limbaj — nu diferă esențial de la trib la trib. Eschimoșii situați la cele două extremități ale „coastei”, întinse — cum am mai arătat — pe o lungime de 15 000 de km, se pot înțelege perfect, avînd conștiința propriei lor unități.

Toate acestea însă nu înseamnă că nu se cunosc și grupuri mari de eschimoși. Eschimoșii polari, „Netsilik” — Canada de est — eschimoșii din Alaska, din Labrador și Țara lui Baffin, eschimoșii Caribu, din Makenzie etc. Iată numai cîteva dintre marile diviziuni ale micului popor al eschimoșilor — fiecare cu specificul său, dar un specific care nu contrazice în liniile sale esențiale marea unitate a lumii „celor care mănîncă numai carne crudă”.

Eschimoșii sînt sobri. Viața din „Marele nord” îi obligă la aceasta. Prințul unui inuit este sărac în varietate, dar bogat în consistență. Singurele animale cu adevărat a-

bundente în „țara inuiților” sînt mamiferele marine. Ele furnizează eschimosului aproape tot ce are nevoie: carne, grăsime, ulei de lampă, pielea din care își confecționează totul — de la îmbrăcăminte pînă la caiacul cu care merge la pescuit — tendoanele cu care sînt cusute hainele, oasele din care își făurește tot soiul de unelte.

O ocupație de frunte a eschimosului este vînătoarea de foci. Aici îndemînarea și răbdarea lui sînt puse la grea încercare. Eschimosul pleacă la vînătoare cu sania, trasă de prietenul lui cel mai bun — ciinele. Pe banchiză sania zboară ca vîntul. Iată-l ajuns la locul de pîndă. Se știe că foca vine din cînd în cînd la suprafață, ca să respire printr-o copcă acoperită de un strat subțire de gheață, mereu spart de animal. Eschimosul curăță gheața cu cuțitul și pune în copcă un flotor. Mișcarea acestuia îi va semnaliza apariția focii. La momentul oportun, omul se repede și își aruncă harponul. Foca rănită și „ancorată” de uneltele de vînătoare este trasă pe gheață...

Casa eschimosului — igluul — colibă în formă de stup, clădită din blocuri de gheață și zăpadă, constă dintr-un gang lung, deschis la un capăt, care duce la încăperea de locuit. Aerul curat intră, vîntul arctic, nu. Stefansson scrie despre casele eschimoșilor că sînt confortabile și călduroase. Căldura se menține datorită formării unui strat izolator de aer între acoperișul de gheață și căptușeala interioară a colibei, confecționată din piei.

Alte tipuri de locuințe eschimose sînt casele de lemn pe jumătate îngropate în pămînt (Alaska, Makenzie, Groenlanda), casele construite din pietre și oase de balenă (în est), iar în timpul verii cortul sau chiar paravanul de protecție, confecționat din piei de focă.

Eschimoșii au împrumutat de la europeni pușca, cuțitul metalic de vînătoare, barca cu motor, ceaiul, făina, lina ș.a. Pătrunderea comerțanților de blănuri din S.U.A. în Alaska și Makenzie (la sfîrșitul secolului trecut) a pus bazele exploatarei coloniale a eschimosilor. a in-

trudus în economia lor schimbul de mărfuri, prefăcîndu-i în furnizori de blănuri. În general eschimoșii din Groenlanda au suferit mai puțernic influența colonizării europene, decît cei din Alaska și Makenzie.

După cel de-al doilea război mondial, mulți eschimoși au început să lucreze în industria piscicolă, minieră, în construcții și transporturi. În Groenlanda ei au început să se ocupe de creșterea oilor, de legumicultură, de pescuitul industrial al batogului. S-a format astfel, cu timpul, un proletariat, o burghezie și o intelectualitate eschimosă, acestea din urmă adoptînd modul de viață european. În Groenlanda există școli primare cu limba de predare daneză și eschimosă, precum și două institute speciale de învățămînt superior cu predarea în limba engleză.

vorbiți limba eschimosă?

Iată o întrebare care trebuie să dea de gîndit. În general europenii au prejudecata că limbile populațiilor care n-au ajuns încă la un nivel de cultură prea ridicat sînt simple. Ce profundă eroare ar constitui o asemenea judecată despre limba eschimoșilor! Limbă flexibilă, foarte bogată în declinări și conjugări, eschimosă nu oferă surpriza că verbele și substantivele ei se transformă cameleonice, dar fără prea mari modificări formale, din unele în altele, după locul pe care îl ocupă în frază. Rezultatul: orice cuvînt (cu toate conjugările și declinările care îi schimbă mult „aspectul”) poate îmbrăca 980 de forme diferite — 230 ca substantiv și 750 ca verb! În afară de aceasta, fiecare cuvînt mai poate îmbrăca și alte forme datorită unui număr de 200 de sufixe care îi precizează sensul. Dacă la toate acestea se mai adaugă faptul că în eschimosă compunerea de cuvinte noi merge nu numai ca în germană prin alăturare, dar și prin „incorporare modificanta” — este limpede că ar fi greu unui european să afirme destul de repede că vorbește corect limba inuiților. O

un om moare la vila „ghiocelul”

(III)

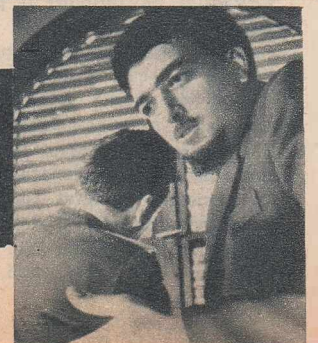
adaptare în cinescopia
după o povestire
de N. ȘTEFĂNESCU
regia: Atanasie TOMA
image: Ion CUCU

REZUMATUL CAPI-
TOLELOR PRECEDEN-
TE. La vila „Ghiocelul”
din stațiunea de odihnă
Schitu s-a comis o crimă.
Sosite la fața locului or-
ganele de miliție au în-
ceput anchetarea cazului

16 Veseliei de la vila „Ghiocelul” îi luase locul tăcerea încordată. Locatarii vilei se priveau bănuitori. Sosirea a doi ofițeri de miliție, căpitanul Grigoraș și locotenentul Răzvan, spori și mai mult tulburarea celor din vilă.

17 — Nu l-am cunoscut pe con-
tabil. Azi dimineață l-am vă-
zut pentru prima oară — a
declarat administratorul.

18 — Contabilul părea tulburat
cînd a intrat în club. Spre ca-
meră l-a condus responsabilul
cantinei, Ilie Năstase, care s-a
reîntors imediat.

mostră de acest fel: *pissukpók* — ei merg (dar și rățăcire), devine *pissualajók* — ei merg repede (dar și grabă) și se atenuază în *pissuinnarpók* — ei se plimbă (dar și plimbare sau lipsă de activitate).

Poate că nu e lipsit de interes să mai precizăm că topica își aduce și ea contribuția sa descurajantă, zicem noi, la încurcarea lucrurilor. Aceasta, deoarece o simplă alăturare a unui cuvânt modifică sensul celui precedent. Iată un exemplu: *nunatsiarungitók* (rădăcina *nuna* = țară, adaosul *tsiar* — frumusețe, post-adaosul *ung* — nu, și desinența *tok* — a fi). În traducere: pământ sterp (Țara — care — nu este frumoasă).

Lubitorii de gramatică trebuie să mai rețină și amănuntul că în limba eschimosă nu există genuri și prefixe, dar declinările și conjugările au singular, singular colectiv și plural, limba ca atare fiind mai bogată în cuvinte decât limbile europene, dar foarte săracă în expresii de vehiculare a ideilor abstracte.

unul din 225!

Necunoscând în general proprietatea particulară, stăpînind în comun toate bunurile așezării sau tribului, majoritatea eschimoșilor practică încă o economie primitivă, bazată pe vînat și pescuit. Schimbul le aduce puști și cuțite, tutun, ceai, făină și țesături. Veșnic gata să surîdă la cea mai mică bucurie, eschimoșii își iubesc propria lor viață și nu invidiază existența „comodă” și ușoară a civilizațiilor cu care au venit în contact.

Cînd în Manitoba, 225 de eschimoși — internați pentru convalescență, după o epidemie locală, într-un spital modern — au fost întrebați dacă nu vor să rămînă printre cei care i-au îngrijit, împărțînd cu ei o existență asigurată, 224 au răspuns negativ.

filozofi și poeți

Răbdători, practicînd respectul pentru toți ceilalți oameni, fundamental foarte buni, trăind în perma-

nență din plin prezentul, cîmștiți, adepți ai unei înțelepte filozofii naturale, fideli în legăturile lor conjugale, eschimoșii cunosc o finețe de sentiment pe care omul civilizât ar putea uneori să le-o invidieze. Expresia sufletului eschimos este poezia lor, transmisă oral, creație improvizată, rar culesă.

Oare nu ne putem cutremura în fața „cîntecului” compus de Orpingelik (eschimos Netsilik) și cules de cunoscutul explorator Knud Rasmussen, în cursul celei de-a 5-a expediții spre Thule?

*Voi cînta un cîntec
Un mic cîntec despre mine însumi
Sînt bolnav, greu bolnav de la
sfîrșitul toamnei
Și-s mai slab decît un biet copil.*

*Unaya, Unaya!
Eu sînt trist și cît de mult aș vrea,
Cît de mult aș vrea ca femeia mea
Să mă fi lăsat și să se fi dus în altă
casă,*

*Lingă un alt om
Care să-i dea adăpost și grijă.
Dar un adăpost sigur și adevărat,
Așa cum iarna există gheață.*

*Eu sînt trist și tare-aș vrea
Ca ea*

*Să fi plecat
La un protector mai bun,
Acum cînd eu sînt sfîrșit și nu mai
am putere*

*Să cobor din patul meu cel strîmt.
Unaya, Unaya!*

*Omule, tu îți cunoști destinul?
Eu mă simt lipsit de orice putere —
Și cu adevărat tari mi-au rămas
doar amintirile!*

Aceștia sînt eschimoșii, oameni a căror etică — atunci cînd sînt bolnavi sau neputincioși, împovăriînd tribul — acceptă sinuciderea, obicei straniu perpetuat de condițiile lor de viață. Aceștia sînt eschimoșii, vînători și pescari în veșnică mișcare peste întinderile universului lor alb de gheață și de zăpadă — despre care putem spune și noi că sînt inuși — în accepțiunea pe care cuvîntul o are pentru ei: oameni adevărați.

D. TODERICIU

adolescenții

declarație de dragoste

Dacă mi-ar fi posibil, aș face declarația mea de dragoste ingenunchînd (ca un fermecător erou al unei schițe de Ion Băieșu, un medic, adolescent după 30 de ani). E singura cădere în genunchi pe care merită s-o încerci. Dar nu pot ingenunchea decît în cuvinte. Așa, ingenuncheat în cuvintele mele, îi declar dragoste veșnică adolescenței.

O recunosc peste tot. În poeziile lui Ion Alexandru, în versurile lui directe și loiale, stăpînite de un viu sentiment al libertății (o libertate de om tînăr care patinează în zori, cu fularul desfăcut, fără teamă de primejdiile gheții). O recunosc într-o vitrină foarte corectă, cu manechine bine îmbrăcate, în mijlocul căreia cineva a aruncat o minge de fotbal. Și în unele cronici despre programele televiziunii, semnate de Ecaterina Oproiu (ce frumos scria, nu demult, cuvîntul „bunătațe”!). Și în unele ședinte ale cenaclului „Nicolae Labiș”. Și în bucuria prietenului meu, profesorul Iancu Săceanu, care a visat trei nopți la rînd meciul cîștigat cu Portugalia și care, timp de o săptămînă, a pus elevilor numai note bune.

Dar mai ales recunosc adolescența — care este în primul rînd o stare de spirit — la oamenii de 16-17 ani. Recunosc adolescența în bucuria lor de a citi literatură bună, în rezerva lor față de poeziile dulcele, în entuziasmul lor față de romanele lui Camil Petrescu. O recunosc în jurnalele intime ale unora dintre ei, cu însemnări pline de ironie față de cei care își închipuie că adolescenții nu sînt în stare decît de amoruri pentru artiști frumoși de cinematograf. Și în desenele pline de farmec ale celor talentați: „Vă place? E casa fetei despre care v-am vorbit. Ea e înăuntru”. (Desenul reprezintă o casă veche; dar se simte că în casă trăiește o fată frumoasă.) Și recunosc adolescența în dorința lor de lucruri extraordinare și în abnegația cu care se devotează unei munci anume, cea mai pasionantă din lume.

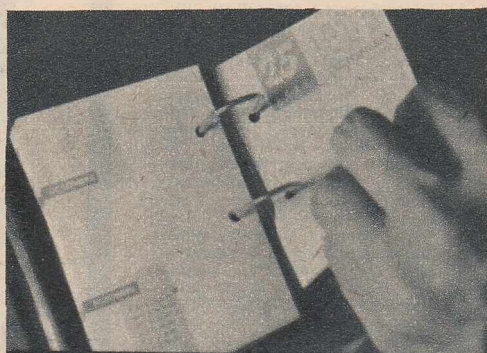
Sînt, în primul rînd, generoși. Și sînt așa, uneori fără să o știe, cu naturalețe. Sînt cîmștiți și demni. Uneori, mai rar, vor să semene cu alții, să fie altfel decît sînt de fapt. În această situație ei merită cîntea unei dispute: nu numai de opinii, ci și de principii. Cîștigătorii vor fi tot ei.

Și recunosc adolescența în nesfîrșita lor oroare de dădăceală. Și voi încerca să nu-i trădez. Și voi încerca, la întîlnirile noastre din paginile „Flacării”, să nu decretez niciodată și să nu cert și să nu moralizez. Doar din cînd în cînd, voi propune, voi încerca să sugerez, voi spune „poate”. E de ajuns.

Florin MUGUR

19 — În drum spre cameră m-a întrebat unde este telefonul — a declarat Năstase.

21 A mai trecut o zi.

20 — Mîine pleci la București — i-a spus căpitanul Grigoraș locotenentului Răzvan. Caută să afli ce a vorbit contabilul cu soția sa la telefon în noaptea în care a fost ucis.

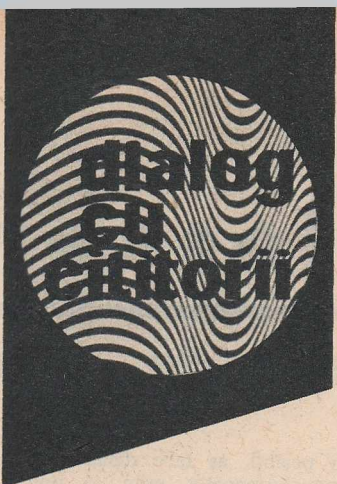
cece face ca presupunerile noastre să fie întemeiate. Pevelescu Victor a murit cu o jumătate de oră înainte de a primi lovitura de cuțit, cu toate că pe plăcuțele erau să găsească numai asprentele sale. Autopsia nu a relevat prezența nici unei din otrăvurile cunoscute de noi. În pînă de pe noaptea s-au găsit urme din medicamentul aliat pe noaptea și despre care am mai vorbit. Moartea a survenit la orele zero și treizeci de minute în urma unei paralizii a stocardului. Deceșul poate fi cauzat fie de o doză excesivă din medicamentul amintit fie din pricina marelui cîntec a decesului. Pe pînă de pe noaptea s-au găsit asprentele ale victimei și ale administratorului vilei, Firea Ion.

22 Expertiza criminalistică îl pune în într-o lumină nouă pe administratorul Firea care declarase că nu l-a văzut niciodată pe Pevelescu. Căpitanul își propuse să-i ia lui Firea un nou interogatoriu, dar...

23 ...tocmai atunci află că acesta urma să fie transportat la spital, în urma unei comoi cerebrale survenite după o convorbire telefonică.

(va urma)

discuri pentru copii

„Mă surprinde faptul — ne scrie tov. Constantin Beraru din Lipova — că pe lângă imprimările de muzică simfonică, ușoară, de operă, populară, ba chiar și imprimări de proză și de teatru, nu s-a gândit nimeni până acum să imprime și discuri cu muzică pentru copii. Au desigur și copiii cîntecele specifice vârstei lor sau cîntecele pe care le învață la școală. De aceea — adaugă corespondentul nostru — propun ca „Electrecord”-ul să imprime și să pună în vânzare astfel de cîntece pe discuri. Aș putea să dau și câteva exemple de titluri care ar interesa: „Cîntecul muzicutei”, „Chimistul poznaș”, „Micul fotograf”, „Nea Alecu”, „Vinzătorul iscusit”, „Cînd mă uit pe harta mea” etc.”

Făcîndu-ne ecoul propunerii cititorului nostru din Lipova, o transmitem pe această cale întreprinderii „Electrecord”, cu speranța că va ține seama de ea.

„ce dorim să apară”

Un cititor din Cărpăcești, com. Blîzni, m. Tecuci (tov. Marin I. Gheorghe) ne scrie că cititorii din satul său consideră „Flacăra” drept una din cele mai interesante reviste și așteaptă cu nerăbdare fiecare număr. Corespondentul nostru ne propune ca pe lângă publicarea mai multor materiale științifice (invenții și descoperiri) să publicăm și răspunsuri la următoarele întrebări: Care sînt ultimele cercetări în legătură cu săpăturile arheologice de la Troia? Au existat oameni care au crescut printre animale? Există viață pe alte planete? De asemenea, ne solicită să publicăm o prezentare a Clujului; ce sînt prestidigitajia, iluzionismul și hipnoza; despre scriitorul Montaigne. Răspundem cititorului nostru că găsim interesante temele pe care le-a propus și că ele vor apărea, în viitor, pe rînd, în paginile revistei.

n-am abandonat

„În ultimele numere ale anului '65 ați publicat pe primele coperte fotografii ale unor cunoscuți artiști de cinema sau de teatru — fapt demn de laudă. Păcat că ați abandonat!” — ne scrie tov. Ion-Mircea Panait din Sibiu.

Dar n-am abandonat de loc, tovarășe Panait! Coperta nr. 7 a prezentat un portret al balerinei Magdalena Popa; în nr. 8, un altul al actorului Ion Besoiu, iar portretele altor artiști de cinema, de teatru, soliști de operă și balet, interpreti de muzică ușoară vor apărea în lunile următoare. Printre ei, atît artiști români cît și străini. Ținînd seama de o serie de cereri sosite de la cititori, noi am și pregătit portretele unor actori ca Irina Petrescu, Jean Gabin, Ion Dichiseanu, ale unor balerine ca Elena Dacian și ale unor interpreti de muzică ușoară ca

Margareta Pislaru, Dan Spătaru ș.a.

În ce privește celelalte probleme pe care le ridicăți, iată răspunsurile noastre:

— Sîntem de acord cu felul în care priviți rubrica „Cititorii către cititori”. Dovada: ea apare în continuare;

— propuneți ca jocurile de cuvinte încrucișate să prezinte mai multe dificultăți de dezlegare. Majoritatea cititorilor nu sînt de aceeași părere. Iar cine dorește jocuri mai dificile, le poate găsi în „Rebus” care, fiind o revistă de specialitate, publică probleme pentru toate categoriile de dezlegători;

— apărînd săptămînal, nu mai putem — ca în urmă cu ani — să asigurăm imprimarea fotografiilor color și în interiorul revistei. Există însă și perspectiva — din păcate nu deosebit de apropiată — să se creeze condițiile pentru împlinirea acestei dorințe care este a dv. ca și a noastră;

— „Colțul automobilistului”, neglijat o vreme, apare din nou cu regularitate.

La întrebările ce ni le puneți vă vom răspunde într-un număr viitor în rubrica „Pe scurt”.

noutăți din domeniul medicinei

„Aș dori ca în paginile revistei (ce bine ar fi dacă s-ar dubla numărul paginilor!) să apară o rubrică cu noutăți din domeniul medicinei” — ne scrie sora medicală Ileana Alexe din Pitești.

Propunerea dv. este demnă a fi ținută în seamă și o vom discuta în colectivul nostru redacțional. În orice caz însă, chiar dacă nu vom crea în viitorul foarte apropiat o asemenea rubrică permanentă (spațiul nostru fiind totuși limitat la cele 24 de pagini), vom publica o serie de documentare (cum a fost de pildă, cel intitulat „De la nervii de oțel la inima atomică”, apărut în nr. 7), care vor aduce multe informații noi din domeniul care vă interesează.

în câteva rînduri

Mihai Farkaș, București. Mulțumim pentru solicitudinea arătată față de revista noastră. Am publicat și vom publica și în viitor articole și documente despre pictori și cîntăreți celebri. Așteptăm subiectele concrete pentru foiletoane pe care ni le-ați promis.

Viorica Armia, profesoară, Piatra-Neamț. Ne bucură că apreciați faptul că „Flacăra” ține seama de propunerile cititorilor. Vom face acest lucru, desigur, și în continuare, astfel că veți putea găsi ceea ce — așa cum ne scrieți — vă interesează îndeosebi: reportaje interesante de pe șantierul marilor obiective industriale.

Simion Vasile, Tulcea. Despre orașul dv. am publicat în mai multe rînduri. Vom ține totuși seama de propunerea dv. și vom reveni, mai ales că Tulcea se dezvoltă și se modernizează continuu. Răspunsul la întrebarea cu ca-

racter medical îl veți primi prin poștă.

Vasile Tudorac, Timișoara. Cu tot regretul, dar nu mai avem numere vechi din revistă. Tirajul se epuizează în primele zile după apariție. De aceea este bine să vă abonați.

o scrisoare din brașov

În legătură cu foiletonul „Din ne cazurile călătorului grăbit” („Flacăra” nr. 4/1966), cititorul nostru Aurel Gavrilă din Brașov, str. Gh. Doja nr. 9, ne scrie arătînd că lipsurile semnalate de noi în organizarea transportului comun brașovean persistă de mai multă vreme, deși au fost semnalate și prin presa locală. Tov. A. Gavrilă își exprimă speranța că foiletonul nostru va ajuta probabil la îndreptarea stărilor de lucruri semnalate.

Același cititor ne semnalează și faptul că pe peronele impunătoarei gări a orașului Brașov nu există nici chioșcuri de difuzare a presei și nici bufete, astfel că pasagerii din trenurile care se opresc aici doar pentru cîteva minute, n-au de unde cumpăra ziare sau băuturi răcoritoare.

pentru noi, fotoamatorii

„Inițiată anul trecut, rubrica «Cititorii fotografiază» s-a bucurat și se bucură în continuare de simpatia noastră — ne scrie tov. Constantin Concu, din Craiova — nu numai pentru faptul că e interesantă, dar și pentru că ea constituie un stimul în activitatea fotoamatorilor din țară: ne imbie să folosim cît mai des și mai bine aparatul”.

N.R. Vă mulțumim pentru aprecieri și vă asigurăm că dacă veți trimite fotografii interesante — așa cum ați mai trimis — ele vor apărea în spațiul consacrat activității fotoamatorilor.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundeze: Mihai Ionescu, student, Tg. Mureș, str. Horea 28; teme diverse; Marta Paznic, elevă, Focșani, str. Gh. Asachi 34; ilustrate; Mioara Cocias, vinzătoare, Tulcea, str. Școlii 26; muzică, ilustrate; Gheorghe Marin și Marcel Hrișcu, profesori, satul Cărpăcești, com. Blîzni, m. Tecuci; teme diverse, ilustrate; Eugenia Milea, elevă, Focșani, str. Agricultori 10; ilustrate; Geta Hașan, elevă, Vaslui, str. Racova 36; ilustrate; Vasile Ionescu, tehnician, București, str. Bacovia 60, m. N. Bălcescu; poezie, muzică, ilustrate; Doina Anghel, muncitoare, și Aurelia Pavel, elevă, Buzău, str. Tăbăcari 5; muzică, poezie, ilustrate; Mioara Comănescu, Cîmpulung, reg. Argeș, str. Const. Brîncoveanu 4; ilustrate; Gabriela Tomescu, elevă, Lugoj, str. Șincai 1; ilustrate; Gh. Olaru, maestru, Săcele, bd. 8 Mai 17; sport, artă, literatură; Sofia Trifan, elevă, Focșani, str. Bucegi 21; teme diverse, ilustrate; D-tru Tătaru, elev, Focșani, cartierul Mîndrești; teme diverse, ilustrate; Gh. Huja și Mihai Zab, electricieni, Centrul de radioficare Negrești, reg. Maramureș; ilustrate; Regina Chionea, com. Viziru, m. Brăila; ilustrate; C-tin Văduva, excavatorist, Hunedoara, bl. C. M. I, ap. 63; muzică, teatru, filatelie, ilustrate; Nuți Budoiu și Teodoru Cotescu, elevi, Cîmpulung, reg. Argeș, șos. Națională 143 (Cartierul Pescăreasca); ilustrate; Chergina Toplan, educatoare, com. Lanurile, m. Brăila; ilustrate; Badiu Militaru, com. Viziru, m. Brăila; ilustrate; Dorina Balaban, studentă, Timișoara III, str. Doja 15; literatură, cinema, sport, ilustrate.

cititorii fotografiază

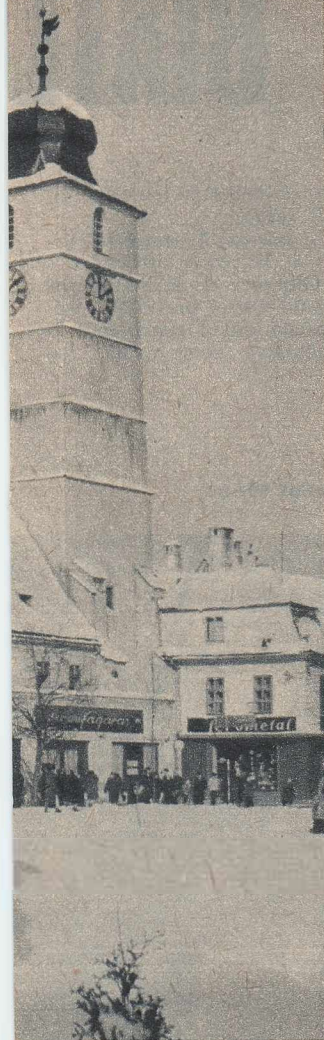

1 Iarnă sibliană — Victor Valcu Vedeș, Sibiu.

2 Iarnă la cetatea lui Ștefan cel Mare — I. Ballînt, Suceava.

3 Nocturnă — Concu Constantin, Craiova.

4 Iarnă în parcul „Fillmon Sîrbu” din Deva — F. Feneșan.

Plicurile sosite la redacție în ultimele săptămâni conțin numeroase fotografii cu aspecte de iarnă. Publicăm în numărul de față câteva asemenea fotografii, venite din patru colțuri diferite ale țării. Îi sfătuim pe fotocorespondenții noștri să nu se mulțumească însă numai cu „vederi” mai mult sau mai puțin generale. Am dori să primim instantanee cu fapte semnificative din zilele noastre.

„Când a fost construită fortificația cunoscută sub numele de Zidul Chinezesc?”

Nicolae CÎMPEANU, Gherla

Răspunde GHEORGHE CRONȚ, doctor docent în științe istorico-juridice, șef de sector în Institutul de istorie al Academiei Republicii Socialiste România, „Nicolae Iorga”.

Marele Zid Chinezesc, cea mai gigantică fortificație defensivă din vechime, oglindește remarcabilă dezvoltare a artei și tehnicii chineze în antichitate. În nordul Chinei fuseseră construite încă din secolul al IV-lea î.e.n., pe câteva porțiuni ale frontierei, ziduri de apărare împotriva triburilor nomade ale hunilor. Aceste ziduri au fost apoi legate între ele și extinse de-a lungul întregii granițe de nord, spre a constitui un lanț neîntrerupt de fortificații. Lucrarea s-a efectuat începând din anul 246 î.e.n., pe timpul împăratului Și Huang-di din dinastia Ţin, care obținuse mari victorii im-

marele zid chinezesc

potriva hunilor și înfăptuise unitatea imperiului chinez.

Timp de zece ani aproape două milioane de oameni au lucrat la construirea zidului. Cei mai mulți erau ostași, sclavi, prizonieri de război sau „răufăcători” condamnați. Mulți dintre ei au pierit trudind zi și noapte, în condiții de muncă insuportabile.

Construită din pământ, din cărămizi și din blocuri de granit, fortificația avea o lungime de aproape 4 000 km și o înălțime ce varia între 5 și 10 metri. Zidul avea la bază o lărgime de 7 metri, iar sus 4 metri, permițând circulația a 5-6 călăreți unul lângă altul. La intervale de cel mult 100 metri s-au construit turnuri de pază înalte de 14 metri. Au fost lăsate în zid și locuri de trecere cu porți bine străjuite.

Importante lucrări de reparație au fost făcute marelui Zid Chinezesc în anii 595 și 608 din era noastră. Fortificația a continuat să fie folosită, fiind necesară și în secolul al XIII-lea pentru apărarea Chinei de nord împotriva mongolilor. Părți din marele zid se păstrează și în prezent.

primii ochelari

„De când există ochelarii și ce se cunoaște despre istoria lor?”

Ștefan CHIRU, Iași

Răspunde prof. univ. RADU CRICOROVICI, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, director adjunct științific al Institutului de fizică al Academiei.

Încă din antichitate se cunoștea faptul că buciță de sticlă sau cristale transparente, ca berilul, având probabil din întâmplare forma unei lentile divergente, dacă erau ținute în fața ochiului, permiteau celor cu vederea defectuoasă să vadă mai clar obiectele îndepărtate. Împăratul roman Nero, fiind probabil miop, se delecta privind printr-un cristal chinurile celor jertfiți în arene.

Lupa din sticlă șlefuită ca instrument ajutător pentru citire apare în literatura științifică arabă în secolul al XI-lea al erei noastre. Inventarea ochelarilor propriu-ziși este atribuită lui Salvino degli Amati, care a murit la începutul secolului al XIV-lea la Florența. Primul document grafic privind folosirea lupei pentru citit

se găsește în frescele lui Toma din Modena, care împodobesc sala capituliului mănăstirii San Nicolò din Treviso. Una din fresce îl înfățișează pe cardinalul Nicolas din Rouen înarmat cu acest instrument. O altă frescă din aceeași sală îl reprezintă pe cardinalul Hugues al Provenței scriind la masa sa de lucru cu o pereche de ochelari pe nas. Ochelarii nu aveau brațe care să-i fixeze după urechi, ci semăneau cu un „pince-nez” pliant cu balama la mijloc. Picturile datează din 1352.

Descoperirea tiparului și răspîndirea largă a cărții tipărite transformă ochelarii dintr-un obiect de lux într-un produs de largă necesitate. Fabricarea lor capătă un caracter de masă la sfârșitul secolului al XV-lea, când la Nürnberg ia ființă prima breaslă a fabricanților de ochelari. La baza tehnologiei stăteau topirea și turnarea sticlei optice, șlefuirea și polizarea lentilelor și incastarea lor în ramă.

Folosirea cu mii de ani în urmă a berilului în scopuri similare și-a lăsat urma doar în denumirea actuală a ochelarilor în limba germană: Brillen.

coloșii oceanelor

determinat, după al doilea război mondial, o orientare spre creșterea confortului navelor de pasageri transatlantice în dauna sporirii dimensiunilor și a tonajului.

Deoarece în transporturile de mărfuri, eficiența economică de exploatare a navelor crește o dată cu creșterea tonajului mai ales la mărfurile de masă, se prevede că vasele petroliere și vasele mixte, petroliere-minerale, vor deveni noii coloși ai navigației maritime.

Câteva exemple vor arăta tendința de creștere permanentă a tonajului acestor tipuri de vase. În anul 1962 au fost construite tancurile „Sofia” (sovietic) cu un tonaj de 49 000 tdw (**), „British Bombardier” — englez — de 50 000 tdw și mineralierul-petrolier american „San Juan Pioneer” de 70 254 tdw, iar în anul 1963 s-a dat în exploatare cea mai mare navă petrolieră construită în Europa — tancul „Esso Spain” de 90 780 tdw, iar în S.U.A. — petrolierul „Manhattan” de 106 568 tdw.

Recordul marilor construcții însă aparține Japoniei.

Petrolierul „Nissho-Maru” de 132 334 tdw construit în șantierul „Sasebo Navy Industries” are o lungime de 291 m, lățimea de 43 m, iar pescajul de 16,1 m. Puterea instalată de 28 000 CP permite obținerea unei viteze de 18,11 noduri,

Aurica și Eugen Filip, Hunedoara. Pe locul unde s-a aflat lagărul hitlerist de exterminare de la Oswiecim (Auschwitz) se află un muzeu, loc de pios pelerinaj și omagiu adus memoriei celor peste 4 milioane de victime nevinovate ale nazizmului, ucise aici între anii 1940 și 1945.

Andrei Constantin, Sibiu. Continuăm să vă răspundem la întrebările ce ni le-ați pus: 1) În legătură cu problema existenței unor forme de viață pe planeta Marte s-au produs în ultima vreme nu numai noi ipoteze, dar și noi probe, datorită fotografiilor făcute prin intermediul sateliților artificiali și al stațiilor cosmice. Nici vorbă nu poate fi însă de existența în Marte a unor ființe superioare, ci doar de niște forme de viață primitivă, necunoscute pe Pământ. Cercetările în acest domeniu sînt încă la început. 2) Despre biblioteca din Alexandria am mai scris de multe ori în revista noastră. Vă recomandăm să citiți răspunsul la această întrebare dat la rubrica „Poșta noastră” din nr. 42/1965. 3) Despre doctorul Albert Schweitzer vom publica un material separat. De asemenea, pe lângă răspunsul pe care vi l-am dat într-o poștă precedentă, în numărul de față publicăm un documentar mai amplu despre eschimoșii („Inuiți din lumea albă” — pag. 15-17).

Iulia Roșu, Alexandria. 1) Scotland Yard-ul este denumirea poliției criminale britanice. Această denumire vine de la numele pe care-l purta palatul din Withall (Londra), veche reședință a regiilor Angliei în evul mediu; într-o anexă a acestui palat a funcționat — între anii 1829 și 1890 — sediul central al poliției criminale. Cuvintele „Scotland Yard” înseamnă în traducere: palatul scoțian. Denumirea poliției criminale s-a păstrat și după mutarea într-un nou sediu, ce a fost botezat „New Scotland Yard” (Noul palat scoțian). 2) Sherlock Holmes nu este un detectiv care a trăit realmente, ci o creație a romancierului englez Arthur Conan Doyle (1859-1930) care, inspirându-se din activitatea unor iscusiti detectivi ai timpului său, a imaginat acest personaj devenit celebru, prototip al detectivului amator deosebit de iscusit, înarmat cu intuiție și o logică remarcabile. 3) Scriitorul Theodor Constantiu îi puteți scrie personal pe adresa „Editura tineretului, str. Ion Ghica nr. 5, m. T. Vladimirescu”. 4) Cine este acest Braine de care ne cereți amănunte? Vă rugăm să ne dați câteva precizări și vă vom răspunde. 5) Despre cărțile ce vor fi editate de către principalele noastre edituri în acest an am publicat — sub titlul „Anticipări editoriale” — un ciclu de interviuri în cadrul rubricii „Curier” din numerele noastre de revistă apărute în lunile decembrie 1965 și ianuarie-februarie 1966. 6) Vom ține cont de propunerea dv. de a publica pe copertă și un portret al solistului de muzică ușoară Dan Spătaru.

V. SILVIAN

„Care sînt cele mai mari nave din lume?”

Valentin PLOPEANU, București

Răspunde tov. inginer IEVA VALENTIN SEBASTIAN, din Direcția navigației civile.

Pînă la jumătatea deceniului al treilea al secolului nostru, cele mai mari nave, adevărate orașe plutitoare, erau cele cu un tonaj de ordinul 35 000-50 000 TRB (*), cum sînt transatlanticele germane „Europa” (49 746 TRB) și „Bremen” (51 840 TRB), cel francez „Ile de France” (43 450 TRB), cel italian „Rex” (51 062 TRB) și altele.

În anul 1935 au fost lansate la apă navele cu turbine „Normandie” cu un tonaj de 83 423 TRB, „Queen Mary” (81 237 TRB) și „Queen Elisabeth” (83 673 TRB).

„Queen Elisabeth” avea lungimea de 314 m, lățimea de 36,8 m și pescajul ** de 10,8 m. Puterea turbinelor navelor de tip „Queen” era de 165 000 CP, iar viteza de 32 noduri.

Lansarea la apă a acestor nave a făcut ca limita de 80 000 TRB să fie depășită.

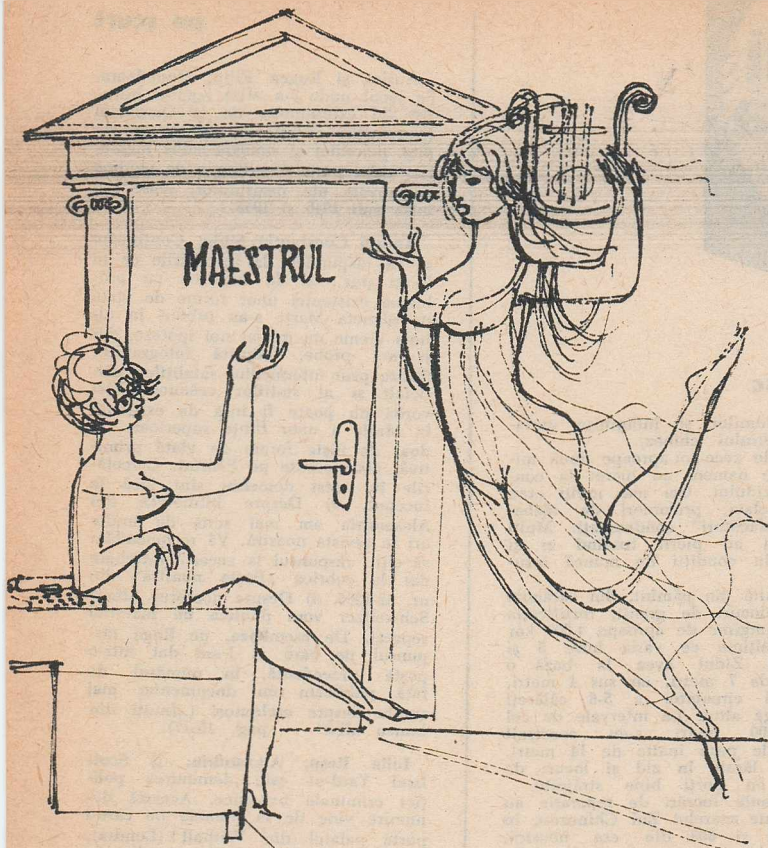
Concurența serioasă pe care o reprezintă transportul aerian modern a

care, pentru o navă petrolieră, poate fi considerată mare. În octombrie 1966 Hitachi Schipbuilding and Engineering Co Ltd Sakai va da în exploatare o navă mixtă Bulk/Oil pentru firma „National Bulk Caries Inc” — cu o capacitate de 144 000 tdw. Dimensiunile principale ale noii nave sînt lungimea 288 m, lățimea 43,5 m, pescajul 16,5 m.

Aceeași firmă construiește tancuri petroliere tip „Shell Tankers” de 165 000 tdw cu dimensiuni amintind de cele ale coloșilor transatlantici. Lungimea navelor este de circa 310 m, lățimea de 47,5 m și pescajul de 16,5 m. Puterea instalată — turbine de 28 400 CP.

Tot în Japonia se construiesc în prezent la Mitsubishi Heavy Industries Ltd din Nagasaki tancuri petroliere de 200 000 tdw, care pînă în prezent sînt cele mai mari din lume. Ele vor fi construite de docuri speciale (și acestea în ultimă instanță adevărate uzine plutitoare), care au lungimea de 350 m și lățimea de 56 m.

*) TRB — tone registru bruto = unitate indicînd capacitatea volumetrică. O tonă registru = 2,83 m³.
**) Pescaj = partea imersă a navei.
***) Tdw = capacitatea de încărcare a navei în tone.

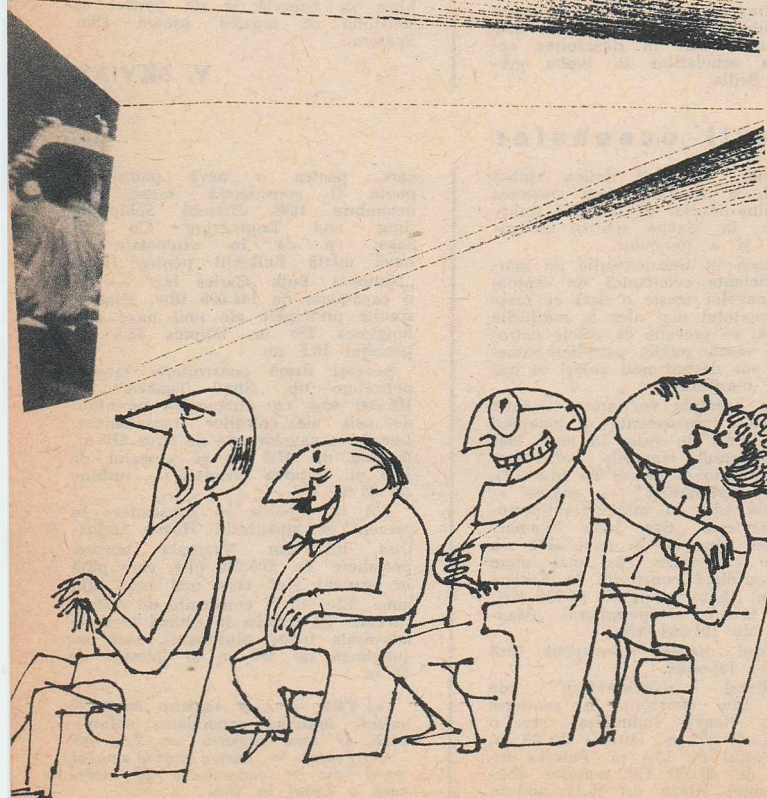

Nu sînteți casiera fondului? Regret!
Maestrul nu vă poate primi, creează!

umor

de Cik DAMADIAN

La ancheta noastră „Cum v-a plăcut filmul?”...s-au dat răspunsurile:
De loc, Pujin, Mult, Pasionant!

BIATLON

Știți ce este biatlonul? Dar originea sa o cunoașteți? Să încercăm să răspundem. „Strămoșul” biatlonului se consideră a fi proba de patrulă militară pe schiuri, inclusă în programul „săptămîinii sporturilor de iarnă” de la Chamonix (1924)

ce a marcat debutul Jocurilor Olimpice de iarnă.

Proba își păstrează caracterul demonstrativ și la ediția următoare a Jocurilor Olimpice de la St. Moritz. Regulamentul cursei prevedea ca echipa, formată din 4 concurenți, să aibă următoarea componență: un

C. Carabela, campion republican la biatlon pe anul 1966.

CARNET AUTOMOBILISTIC

AUTOMOBILUL AERIAN

Un nou tip de automobil cu performanțe uluitoare și bazat pe o soluție principală nouă va fi prezentat la Expoziția mondială 1970 de la Osaka (Japonia).

Noul vehicul are forma unei aripi de avion care, în poziție de repaus, se reazemă pe un tren fix, în formă de sanie, plasat la partea posterioară a vehiculului. Pînă aici nimic extraordinar. Dar în momentul începerii mișcării, vehiculul lunecă pe o pernă de aer, fapt care îi permite o viteză de 300-400 km/oră, o mare manevrabilitate în plan și pe verticală între 2 și 70 m înălțime.

Dacă asemenea soluții se pot realiza nu numai experimental ci și în serie, iar exploatarea lui se va dovedi sigură, apar posibilități reale pentru soluționarea problemelor complexe ale transportului și circulației în marile orașe.

Viitorul ne rezervă oare o circulație orășenească generalizată pe pernă de aer?

RĂZBOI ACCIDENTELOR

Lupta împotriva accidentelor și pentru diminuarea efectelor acestora continuă. După centurile de siguranță, un nou procedeu a fost pus la punct: de data aceasta e vorba de evitarea unor accidente cărora de cele mai multe ori le cad victime copiii. Conform acestui nou procedeu, ușile din spate ale automobilului se închid automat în momentul în care este depășită o anumită viteză. Copiii, care sînt tentați să deschidă ușile și provoacă,

la viteze mari, accidente grave, sînt astfel feriți de primejii.

Față de sistemele de protecție existente pînă acum, cel propus are și avantajul că ușile pot fi deschise pe dinafară în caz de accident.

ÎMPOTRIVA CEȚII: PLASE

La New Jersey, unde circulația automobilelor este adesea stînjinită de ceață, se experimentează un nou sistem de protecție: rețele din fire fine de nailon.

Inventatorii procedurii sînt triburile indiene din Chile care folosesc plase împletite pentru a condensa vaporii de apă din atmosferă; apa e utilizată la irigarea culturilor de cereale și legume din lungul văilor de mare altitudine, unde precipitațiile atmosferice sînt puțin însemnate.

Așezate pe cadre mobile, plasele de nailon cu ochiuri de circa 20 cm² constituie un tip original de paravane care sînt amplasate pe marile artere de circulație imediat ce previziunile indică ceață.

Pînă în prezent s-a reușit ca la numai cîteva minute de la instalarea plaselor, ceața existentă să se risipească, creîndu-se adevărate culoare de bună vizibilitate de-a lungul străzilor.

Evident, circulația, deși cu vizibilitate bună, nu se desfășoară normal fiindcă se interzice trecerea de pe o bandă pe cealaltă. În caz de ceață deasă distanța dintre șirurile de panouri cu plase este exact de 3,5 m, ceea ce creează o circulație a mașinilor „printre plase”, dar fără ceață.

Ing. V. IOANID

UL MODERN ARE TRADIȚII

ofițer, un subofițer și doi ostași, iar traseul să măsoare 31 km.

Întrecerile de la Garmisch-Partenkirchen (1936) prilejuiesc demonstrația unei alte probe inedite: tir pe gheață. Și peste ani, modificată (tir pe zăpadă) proba va deveni, alături de schi, parte componentă a

biatlonului. Tranziția a fost făcută la prima ediție postbelică a Jocurilor Olimpice de iarnă (1948 — St. Moritz).

Transformată și adaptată, proba este înscrisă în palmaresul olimpic, sub denumirea de biatlon modern. Primii campioni olimpici au fost suedezul Lestander (1960) și sovieticul Melanin (1964).

Noul regulament al curselor de biatlon modern de iarnă a fost adoptat anul trecut de prilejul Congresului federației internaționale ce a avut loc la Elverum (Norvegia), localitate ce a găzduit și a VIII-a ediție a campionatelor mondiale. Proba individuală pe schiuri măsoară tot 20 de km, jalonată tot de 4 trageri cu arma în poligon. Distanța tragerilor însă nu mai variază între 100 și 250 m, așa cum prevedea vechiul regulament, ci este unică pentru toate tragerile: 150 m.

Și dacă înainte primele trei trageri se făceau din poziția culcat și doar ultima din picioare, acum pozițiile alternează. La fiecare tragere

se consumă 5 cartușe, penalizările de la tir afectând timpii înregistrați la cursa de schi. Fiecare lovitură în afara cercului adaugă câte un minut la timpul realizat, iar fiecare lovitură în afara țintei, câte 2 minute.

În acest an, probei individuale i s-a mai adăugat și cursa de ștafetă 4 x 7,5 km, care reînnoadă și pe această cale tradiția cu vechea probă. Concurentul execută câte 2 trageri în 5 baloane. Fiecare balon rămăsă intact în urma tragerilor adaugă de această dată distanței parcursă nu minute ci metri: câte 200. Deci concurentul cunoaște dinainte doar locul startului, dar nu și pe cel al finisului!

Sportivii români și-au făcut debutul la „olimpiada albă” participând la proba demonstrativă de patulă militară în anul 1928, la St. Moritz. Neaclimatizați cu altitudinea, schiorii noștri au realizat o performanță modestă. Peste 20 de ani, în aceeași localitate, sportivii noștri se disting ca buni trăgători.

La Innsbruck, reprezentantul nostru biatlonist Gh. Vilmoș, debutant

într-o mare competiție internațională, se relevă făcând o cursă entuziasmantă și conducând o bună parte a întrecerii. El ratează însă două focuri pe poligon, din care cauză se clasează pe locul 5. Dacă ar fi avut numai un singur rateu, sportivul român dobânda medalia de bronz. Gh. Vilmoș (Dinamo Brașov) este și primul campion de biatlon al țării, întrucât primul campionat republican a avut loc la Brașov cu puțin timp înaintea „olimpiadei albe” de la Innsbruck.

Sezonul actual, aflat la jumătatea perioadei dintre olimpiade, a fost dominat de-a IX-a ediție a campionatului mondial desfășurată la Garmisch-Partenkirchen, la care a participat 15 țări de pe trei continente. Echipa noastră s-a clasat pe locul VI la ștafetă; iar în proba individuală, reprezentanții noștri au ocupat, meritoriu, locurile 5 și 6.

Biatlonul, această ramură recentă dar cu veche tradiție în sporturile de iarnă, este în plină afirmare.

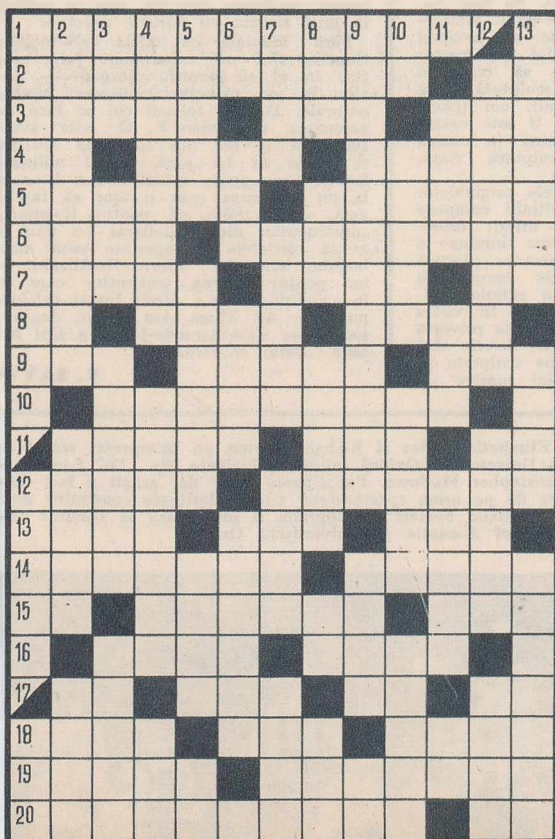
P. SLĂVESCU

c u v i n t e î n c r u c i ș a t e

povestea vorbei

din
auzite

ORIZONTAL : 1) Lucru aflat din auzite. 2) Cel ce te ascultă la școală — Costică Neacsu. 3) Străjuț — Înainte de... tac — Ciocănitură. 4) Argint — Calificativ — Prin viu grai (pl.). 5) Aspră — Poetă română, autoarea poeziei „Auz”. 6) Zeul războiului la romani — Poet italian (1835-1907). 7) Tată — Porumb scurt și rar la boabe (reg.) — Vicfor Voinea. 8) De la (od.) — Imbinat — Nu vorbesc. 9) Tipic — Comună în raionul Mîzil — Simțul perceperii sunetelor. 10) Neștiutori. 11) Vechi ducat în Transilvania (sec. XIV-XV) — Fire — Udrea Cristea. 12) Ascultător — Cîntărețul nopților de vară. 13) Nume masculin — Între cal și călăreț — Cîntecul ciorii. 14) Oameni în floarea vîrstei — Îți cîntă la ureche cînd ai ... chef (pl.). 15) Ascultă! — Nu se aude nici musca! — Animal din ținuturile tăcerii albe. 16) Sită — Cred numai ceea ce se bazează pe cunoștințele științifice și resping categoric orice credință în supranatural. 17) Cică Ionescu — Șipcă — Armăsar dobrogean — Seu! 18) Pasăre cu penajul deosebit de frumos — Interjecție de uimire — Alabastrul cerului. 19) Auzit — Vorbe, vorbe. 20) Compozitor francez, autorul operei „Samson și Dalila”, în care una din arii este intitulată „Înima mea tresare la auzul vocii tale” — Afirmatie.

VERTICAL : 1) N-ăuz și nu văd în jurul lor — Cuțit mare — Mers. 2) Fac din țințar armăsar — A asculta — Creșeală. 3) Frate bun cu auzul — Particulă a viitorului — Membrană a aparatului auditiv — A-și încorda urechile. 4) Poet clasic român, autorul poeziei „Auzi prin frunzi uscate” — Plini de haz — Naș. 5) Retor (inv.) — Fruct exotic — Nume masculin — Bîte! 6) Textilă — Nu-i auzi — Mînjit (reg.) — Se spune la ureche. 7) Copilă — Specie de arbore ce crește mai ales

la șes — Din neamul geților (fem. pl.) — Probă scrisă. 8) Pronume — Curelușă de meșină — „Nu vei zîmbi, cum saltă-n vînt / Ardun al tău în alb veșmînt; / Și ca să simți sosirea lui / Mai mult de-acum tu n-o să pui / Urechea la pămînt!” („El Zorab”) — Rea (în Moldova) — Salut roman. 9) Pasăre ale cărei urechi se astupă în timpul cîntatului, fapt ce permite vînturilor să se apropie de ea (3 cuv.) — Personaj din comedia „O noapte furtunoasă” de I. L. Caragiale — În ton! 10) 100 mp — Actor român — Jgheab din care se adapă vitele (pl.) — Bine închis. 11) Masă de lucru în atelier — Pronume — Creșeli — De dimineața pînă seara. 12) Discuție pe o temă dată — „S-ăuzim de bine!” — Nu ascultă pe nimeni. 13) Tăios (fig.) — A spune — A se enerva.

Florin EREMIA

dezlegarea jocului „VESTIMENTAR”, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) CUSATURI — RAMA. 2) AMAN — DIMIE — OP. 3) MELANA — BLANAR. 4) ARO — ITARI — ORE. 5) SAPCA — SACOU — T. 6) ISER — Z — CENTRA. 7) ETAMINA — TAUR. 8) F — EVOCATA — TRI. 9) RI — ASAS — ICEA. 10) ANATOL — STA — LV. 11) CATARAMA — CA — E. 12) URI — E — ALBI — LS. 13) R — COLAN — CURAT. 14) ICAR — REG — LOVI. 15) R — BASC — MA — AM. 16) GOL — TIHNA — ILE. 17) OIERI — IBRISIN. 18) GAZE — BN — ANTET. 19) OLANDA — AMFORA. 20) LATICLAVA — VAR.

profesiunea actorului (II)

Una din curiozitățile botanicii este planta numită *mimoză-senzitivă*, ale cărei frunze au însușirea de a se strînge cînd sînt atinse. Denumirea științifică latină este *mimosa pudica* (= mimoza cea rușinoasă). Dacă a doua parte, epitetul *senzitivă*, respectiv *pudica*, are o justificare limpede, rămîne de explicat termenul generic *mimosa*. Vom vedea imediat că și aici se ascunde o figură de stil. Într-adevăr, *mimosa* e un cuvînt inventat de cercetătorii plantelor, prin derivație de la termenul latin *mimeus*, devenit în românește *mim*, adică „actor de pantomimă”. Mișcarea amintită și atît de caracteristică a mimozelor-senzitive sugerează grația interpretilor aceluia gen dramatic în care gestul, mișcările trupului au rol precumpănitor. *Mimosa* este deci floarea cu mișcări de *mim*.

Tot actor, dar actor de circ, dibaci în exerciții ușoare de acrobație, este saltimbancul. Cuvîntul e italianesc și se analizează în trei părți (salta+in+banco) care figurează în substantivul *saltimbancu*. Tradus în paralel cu succesiunea elementelor componente, termenul înseamnă „sare de pe trambulină”. Ideea de „săritură realizată cu ușurință”, la figurat însă, e cuprinsă și în celălalt sens al cuvîntului *saltimbanc*: om care trece ușor de la o atitudine la alta, dovedind astfel lipsă de seriozitate și de caracter.

Opera lui Leoncavallo a pus în circulație mondială cuvîntul italian *pagliaccio*, numele actorilor de farse din vechiul teatru napolitan, care jucau pe scene în aer liber. Francezii l-au transpus în forma *paillasse*, împrumutat apoi de români, care spun *paiață* și atribuie cuvîntului sensul mai larg de „actor de circ sau de bîlici” și acela depreciativ de „om nerios, lipsit de personalitate”.

Degradarea semantică a afectat multe cuvinte care denumeau profesiunea actorului din teatrul buf popular sau a acrobatului, cum o dovedesc *saltimbanc* și *paiață*, discutate aici ca și altele — cura sint *clown*, *bufon*, *măscărici* — de care ne vom ocupa în rubrica noastră din numărul viitor.

Sorin STATI

Inimi și... orez

Știm pînă deunăzi că S.U.A. poartă în Vietnam un război; am aflat acum că de fapt poartă două. Primul — cel crud, nemilos, în care sînt sfîrtecate trupuri de sud-vietnamezi; al doilea — „războiul pentru cîștigarea inimilor sud-vietnameze”. Primul — „război nedeclarat” (o declarație formală de război ar fi echivalat cu o autoincriminare ca „agresor”); cel de-al doilea, „războiul pentru inimi”, declarat public, solemn, cu surle și trîmbețe, la Honolulu, imediat ce s-a terminat întîlnirea din Pacific, strategii fiecăreia din cele două campanii au pornit pe teren: generalul Westmoreland să aplice hotărîrile care — după chiar spusele lui — înseamnă „un război lung și greu”; civilii, pentru a suna la „fața locului „mobilizarea” la lupta pentru „stabilizarea economiei”, „sporirea producției de alimente”, „suprimarea bolilor”.

Comunicatele de front ne informează despre „Vulturul cu două capete” și

„Aripa albă” operațiile puțin glorioase desfășurate în ultimele zile de trupele americane. Ce s-a întîmplat pe „frontul inimilor”?

Strategia „civilă” a fost întrupată de vizitele în Vietnam ale vicepreședintelui Humphrey și ministrului agriculturii Freeman. Fiindu-le străin stilul taciturn al militarilor, ei au risipit cu generozitate declarații de intenții, Humphrey s-a prezentat ca exponent al „marii societăți” — lozincă-forță a Casei Albe pentru prosperitatea continuă a americanilor — și-a exprimat năzuința de a transplanta binefacerea ei pe meleagurile Vietnamului de sud. Pe specificul său ministrul agriculturii a pus „accentul” pe „reconstrucția rurală”, mai ales că satul dă cel mai mult de furcă intervenționiștilor.

Fotografiile ni-l înfățișează pe dl. Freeman stînd de vorbă, jovial, cu țărani vietnamezi, despre ce credeți? — despre cultura orezului.

— Vă vom da soiri mai productive de orez, unelte adecvate de muncă.

Nedumerire, perplexitate. Vietnamul de sud a fost întotdeauna un mare exportator mondial de orez, dar în anii din urmă a devenit importator (200 000 tone în 1965). De unde această transformare? Ea se datorește — afirmă fnsuși corespondentul la Saigon al lui New York Times — „activității sistematice a unităților americane de distrugere a orezăriilor din Vietnam”. Aviația americană — se relatea în corespondența citată — a împrăștiat deasupra terenurilor cultivate substanțe toxice, în urma cărora în 1965, 60 pînă la 90 la sută din producția de orez a fost complet distrusă.

O formă originală de protest împotriva războiului dus de S.U.A. în Vietnam: la Londra, membri ai „Comitetului celor 100” s-au așezat pe caldarîm, în fața Camerei Comunelor.

Pe 50-70 000 de acri de pămînt recolta a fost periclitată. De ce? Pentru că — așa cum aflăm din aceeași sursă — oficialități militare din Saigon apreciază distrugerea culturilor de orez drept „cea mai puternică armă” împotriva patrioților.

Dar — în paranteză fie spus — unde credeți că a fost cumpărat orezul importat de Vietnamul de sud? Din Statele Unite, spre marea satisfacție a exportatorilor americani care numai în trei luni (iulie-septembrie 1965) au realizat beneficii în sumă de 41 milioane de dolari.

Să revenim însă la noua campanie „pe frontul inimilor”. Nici n-a început încă bine și comentarii americani sînt sceptici cu privire la viitorul ei. Căci iată ce scrie New York Times: „Americani se înșală amarnic imaginîndu-și că planul reformelor sociale va putea modifica în mod simțitor într-un viitor apropiat situația în Vietnam sau cursul războiului”. Ceea ce implică vrea să spună: „războiul pentru inimi” nu este decît o altă dimensiune a războiului pur și simplu și este sortit aceluiași faliment.

I. FÎNTÎNARU

Polițiști spanioli păzesc intrările în Palomares... Sînt animați oare numai de intenția de a-i feri pe vizitatori de o eventuală contaminare radioactivă sau mai curînd de a-i împiedica să pună mîna pe diverse „obiecte strategice” presărate ici-colo după prăbușirea bombardierului B-52? (vezi comentariul „Adevărul radioactiv” din aceste pagini).

„arhitectura lirică” experiment în folosul cui?

„Am vrut să realizez o sculptură locuită” — explică arhitectul francez Jacques Couelle, constructorul unor vile cu totul și cu totul originale în localitatea Castellaras-le-Jeune (situată la 10 km de Cannes). Și, în bună măsură, a reușit. Pomînd de la o idee că „o casă este înainte de toate o vizuină”, arhitectul Couelle a considerat că o construcție ideală este aceea în care rolul ce-l mai de seamă îl joacă sculptura — prin acest fenomen înțelegînd atît „sculptura” terenului, cît și formele stranie pe care le capătă atît exteriorul construcției cît și interioarele ei.

Arătînd că de mai bine de trei decenii îl frămîntă „ideea unei arhitecturi sculpturale, mai bine zis a unei arhitecturi lirice”, originalul constructor francez declară: „încerc să obțin o complicitate totală între sculptură (care dispune de trei dimensiuni), om (patru dimensiuni, pentru că lui îi este caracteristică mișcarea) și lumină (a cincea dimensiune) care dă sculpturii viață, modificîndu-i aparențele”.

Numeroase dintre ferestrele originalelor vile sînt construite din vitralii compuse din fragmente de sticlă diferit orientate, astfel încît să capteze lumina la toate orele zilei, iar concepția plastică interioară este în funcție tocmai de această lumină captată din exterior. Linii drepte greu pot fi găsite în vilele arhitectului Couelle — atît în ce privește exteriorul, cît și interioarele. Scările sînt o combinație de linii curbe sculptate în zidărie și trepte din blăni masive de

stejar nefasonate; plafoanele creează iluzia unor copertine; bucatăriile — funcțional foarte bine înzestrate cu tot ce e mai modern în tehnica electro-menajeră — sînt luminate de aceeași vitralii compuse din sticle îndreptate în toate direcțiile, încadrate în ferestre ce seamănă cu niște ecrane de televizoare pe care un Strimbă-Lemne modern le-ar fi turtit puțin; dormitoarele sînt camere pustii în care nu aflî nimic altceva decît cite un pat de o formă foarte curioasă, pe care revista elvețiană „L'Illustré” — din care luăm datele de mai sus — îl caracterizează: „Un pat imens, cu forme chinuite, care se imbină în mod straniu cu curbele pereților”.

Fără îndoială că vîile arhitectului Couelle sînt un experiment care conține în el și lucruri valoroase — mai ales în ce privește utilizarea luminii naturale. Dar în folosul cui se face un asemenea experiment? O vilă avînd 100 pînă la 190 mp suprafață locativă se vinde cu 1,3 pînă la 1,7 milioane franci. Cine poate achiziționa o locuință la un asemenea preț e ușor să înțelegem, dacă aflăm că pentru finanțarea construcțiilor din Castellaras s-a găsit o inimă caritabilă ce aparține unui mare bogătaș american: Pierre Beckhaardt — iar pentru aflarea amatorilor care și le achiziționează s-a oferit însuși celebrul miliardar Ali Khan. Așa că nu degeaba localitatea Castellaras-le-Jeune a fost numită „satul miliardarilor”.

V. SAVIN

„censura no, raimon si!”

În urmă cu trei ani, un tînar licențiat în științe istorice — Raimon Pelagero — a fost numit asistent la catedra de istorie economică a Universității din Barcelona. Curînd însă el a început să cînte, a devenit numai Raimon și a ajuns idolul tinerilor catalani. Prima lui compoziție „În vînt”, scrisă pe vremea cînd era încă student, a devenit marșul de luptă al tinerilor spanioli care se opun regimului franchist.

Cînd Raimon intră astăzi pe scena uneia din sălile de spectacole din Barcelona sau din alte orașe spaniole, toate locurile sînt ocupate de tineri. Înainte de a începe să cînte s-ar putea crede că este un cîntăreț veyé, la fel ca un Paul Anka sau un Richard Anthony, cu deosebirea că interpretează în catalană. Dar cînd atacă primele măsuri se înțelege imediat că în fața spectatorilor se află un revoltat, un cîntăreț popular de felul lui Bob Dylan sau Pete Seeger, cei care cîntă dezamăgirea tineretului american, obligat să lupte în Vietnam.

„Raimon — arată săptămînalul francez Le Nouvel Observateur — este un Bransens de 20 de ani, înzestrat cu o voce

pasionantă și tînară, care cîntă poeme comparabile cu poemele de rezistență ale lui Eluard sau Aragon. El spune fetei pe care o îndrăgește că iubește în ea pămîntul și oamenii țării sale, libertatea și fericirea celor mulți”.

Recent, cu prilejul unui concert al lui Raimon care a avut loc în Palatul sporturilor din Barcelona, toți cei 5 000 de spectatori au început să scandeze: „Di-guem no, Di-guem-no!” (Spunem nu!). După primul cîntec mulțimea, în delir, striga: „Censura no! Raimon si!” Un grup de tineri a început să cînte unul din marșurile interzise care provoacă furia autorităților franchiste:

„Spunem nu foamei
Zilele sînt fără pine
Spunem nu închisorilor
Unde sînt aruncați muncitorii”.

Și în zilele care au urmat acestui concert memorabil, sute de tineri studenți, adunați în fața Universității din Barcelona, închisă de autorități și piză de poliție, scanda: „Nu foametei, nu închisorilor!” „Censura no, Raimon si!”

I. RETEGAN

Cunoscuții actori de film Elisabeth Taylor și Richard Burton au interpretat recent pe scena sălilor de spectacole a Universității Oxford rolurile principale din „Dr. Faust”, drama dramaturgului elisabethan Christopher Marlowe. Participarea celor doi artiști a fost onorifică, iar fondurile rezultate de pe urma spectacolelor vor fi destinate construirii unui nou locaș pentru „Oxford Dramatic Society”. Fotografia îi înfățișează la sfîrșitul unui spectacol împreună cu colectivul dramatic al Universității Oxford.

literatura de trei parale...

Patru decenii au trebuit să se scurgă pentru ca „romanul negru” născut pe vremea prohibiției și a cataclismului financiar din anii '30 din S.U.A. să obțină o recunoaștere mai mult sau mai puțin sinceră din partea literaturilor. Oglindind la început un fenomen pur american, genul a proliferat și dincoace de Atlantic, împământându-se mai întâi în Anglia și mult mai târziu, după ultimul război, în Franța, cu toate că unele din cărți au fost traduse înainte...

„Și astăzi încă citesc cu mai multă plăcere numerele din «seria neagră» decât pe Wittgenstein”, notează Sartre în „Cuvintele”, dînd o poliță în alb miilor de cărți considerate de către critica literară nonliteratură. Genul are „clasicii” lui necontestati: americanii Dashiell Hammett, Raymond Chandler, Raoul Whitfield și doi străluciți maeștri englezi: Peter Cheney și James Hadley Chase.

Cît de larg este răspîndită această literatură în Occident o atestă recentul bilanț al editurii Gallimard, care a început să publice primele romane ale „Seriei negre” în 1947. Lansînd în ultima vreme opt titluri pe lună cu un tiraj de 40.000 exemplare (ediția primă), timp de nouăsprezece ani editura a scos de sub tipar cincizeci de milioane de volume. Cifra de afaceri în acești ani: 15 miliarde franci vechi, la

care se adaugă sumele încasate pentru adaptări cinematografice.

Cert, literatura de trei parale e o bună afacere financiară. Dar cine sînt consumatorii? Cu această întrebare intrăm în alt domeniu, căci consumul de literatură ieftină este un fenomen atît de larg răspîndit, încît sociologii, și nu numai ei, au fost frapați de amplitudinea lui și au căutat să-i descopere mecanismele și influența pe care o exercită asupra cititorilor. O primă constatare: stabilitatea lectorilor. Vîrsta acestora: majoritatea — 35-55 de ani (!). Demn de reținut: nici o carte nu se păstrează, ci este revîndută, dovadă că cititorul nu o apreciază din punct de vedere artistic. Lectura „romanelor negre” se face în timpul călătoriilor, a popasurilor în gări și aeroporturi, deci constituie o lectură de agrement, de umplere a timpului. O curiozitate: printre cititorii cei mai asidui se numără bolnavii în general și, în particular, cei care suferă de surmenaj nervos. Majoritatea lectorilor citesc orice carte a seriei care le cade în mînă, fără discernămint. Un fenomen general: titlul și acțiunea cărții se uită după puțină vreme de la lectură. În sfîrșit: se constată un sindrom de culpabilitate la mulți dintre cititorii, care recunosc că își pierd vremea...

I. CORIBAN

Helena Valero și cei trei copii ai ei, după întoarcerea din junglă.

Întreaga povestire este făcută pe un ton cît se poate de firesc și cititorii participă aproape pe nesimțite la ciudatul fenomen de perfecționare a simțurilor Helenei Valero, sub influența condițiilor de trai schimbate, la învățarea progresivă

a tehnicii necesare pentru a evita animalele primejdioase, pentru a nu lăsa urme, pentru a recunoaște chiar după cele mai slabe indicii prezența unor făpturi omenști.

Volumul îngrijit de Ettore Biocca este socotit de specialiști ca prezentînd un excepțional interes. Căci aventura Helenei Valero este unul din cazurile extrem de rare, dacă nu unice, cînd un alb a fost admis să împărtășească, timp de atîția ani, grijele și bucuriile vieții de fiecare zi a unor triburi de „sălbateci” (trăind, ca nivel de dezvoltare, încă în paleolitic), care au avut totuși grija de plîpînda fetiță pe care o răpiseră, învățînd-o să cunoască toate plantele și animalele junglei și să se folosească de orice fi putea asigura supraviețuirea. În felul acesta, măturia ei are o dublă valoare, întrucît Helena Valero a putut vedea lucrurile atît ca membră a triburilor, cît și, din exterior, ca albă.

D. H.

gangsterii și boxul

În istoria pugilismului, titlul de campion mondial la toate categoriile nu a fost niciodată atît de controversat și de contestat ca acum. Mecuriile Cassius Clay-Sony Liston au fost suspectate de a fi fost aranjate — lucru de altfel obișnuit în boxul profesionist. A făcut vîlvă, în primăvara lui 1965, intervenția unui senator american care cerea interzicerea galelor atunci cînd boxul încețoșează de a mai fi un sport și devine o afacere. Nu-i mai rămînea lui World Boxing Association — federația care girează treburile boxului profesionist — decît să suspende pe cei doi presupuși vinovați și să găsească în grabă un nou campion mondial la categoria grea, pentru că spectacolul pugilistic fără vedetă e lipsit de priză la public. Și l-a întronat în fruntea ierarhiei pe boxerul nu de primă talie, Ernie Terrel, căruia i-a fost suficientă o singură victorie în fața unui boxer canadian pentru a se vedea pretendent la titlul de campion mondial.

Dar W.B.A. trebuie să țină puțin seama și de opinia publică. W.B.A. a

oferit recent lui Cassius Clay posibilitatea de a redeveni campion mondial oficial, dacă acceptă să-l întâlnească pe Terrel (după victoria din noiembrie asupra lui Floyd Patterson).

Reacția a fost determinată probabil și de intervenția intempestivă a președintelui comisiei atletice a statului California, Dan Kilroy, care îl acuză pe Terrel de a face jocul unei bande de gangsteri. Mai ales că — susține Dan Kilroy — după obținerea titlului cu care a fost gratificat, Ernie Terrel s-a trozit și cu un nou manager, un anume Bernard Glickman, prieten apropiat și partăș de afaceri al lui Frankie Carbo.

Pentru a înțelege mai bine substratul acestor acuzații, să cităm revista americană Newsweek: „De peste 40 de ani, de cînd gangsterii au devenit mari oameni de afaceri și au început să-și investească banii în felurite combinații, printre care și cele sportive, boxul din Statele Unite se află în mare măsură în mîinile oamenilor din lumea crimei”.

Victor BÂNCIULESCU

vincea, orașul atomic

Vincea este o mică localitate situată pe malul drept al Dunării, la 14 km de Belgrad. Pînă acum 20 de ani — menționează revista iugoslavă „Review” — era cunoscută numai arheologilor ca un șantier de săpături, unde se găsiseră un număr de obiecte preistorice. Și astăzi, vizitatorul remarcă fundațiile de piatră ale unor locuințe primitive din epoca neolitică, pînd, de asemenea, admira o serie de figurine din acea perioadă.

La o mică distanță de Dunăre, vizitatorii ajung brusc din Vincea epocii de piatră în Vincea modernă a erei atomice. Aci se ridică institutul de științe nucleare „Boris Kidrici”. La o aruncătură de băț de așezarea din neolitic, se ridică un complex impozant de clădiri unde sînt adăpostite două reactoare nucleare, două acceleratoare de particule și laboratorul atomic, care cuprinde mai multe calculatoare electronice, precum și o mare varietate de instrumente, aparate și echipament, necesare pentru progresarea cercărilor în domeniul nuclear.

În ultimii ani, rezultatele cercărilor atomiștilor de la Vincea pe planul radiobiologiei au devenit cunoscute în multe țări ale lumii. Lucrările de cercetare în ce privește tratarea efectelor radiațiilor nucleare asupra ființelor umane, precum și efectele radiațiilor asupra substanțelor genetice, cercăările cu privire la problemele fundamentale ale radiobiologiei și cu privire la refacerea țesuturilor iradiate prin folosirea acidului fluorocarbonic au primit o înaltă apreciere din partea cercurilor științifice de specialitate.

Recent, la institutul de la Vincea au început să fie produse „bombe cu cobalt” pentru tratamentul cancerului. În curînd, institutul, în colaborare cu Uzinele electronice de la Niș, va fi în măsură să livreze această complicată instalație terapeutică și în străinătate. În prezent, cercetătorii institutului sînt, de asemenea, angrenați în studierea problemelor legate de construirea unor centrale atomoelectrice, proiectînd, în același timp, lărgirea actualului reactor experimental cu care este dotat institutul. Trebuie menționate și lucrările în domeniul chimiei radiațiilor, în special al dozimetriei cu ajutorul radiațiilor ionizate.

...În 1948, cînd a intrat în funcțiune primul laborator al institutului, vizitatorii care își îndreptau pașii spre institut trebuiau să meargă tot timpul de-a lungul malului Dunării, ca să nu rătăcească drumul. Astăzi, Vincea este legată prin căi moderne de acces de șoselele naționale. Suprafața clădită a crescut de 10 ori din 1948 și pînă acum. Rețeaua electrică, sistemul modern de canalizare sînt avantaje de care beneficiază din plin și sătenii din împrejurimi.

Pe lângă institut funcționează o „școală a izotopilor”, care a împlinit recent 10 ani. Aci au fost formați peste 1.000 de cercetători și tehnicieni care se ocupă cu mînuirea izotopilor radioactivi.

Au trecut 17 ani de cînd lângă străvechea așezare de la Vincea și-a făcut apariția această cetate a realizărilor cele mai moderne ale omului. Într-un timp foarte scurt a fost parcursă o mare distanță în direcția folosirii pașnice a uriașei energii conținute în microcosmosul atomului.

douăzeci de ani în junglă

Sub titlul „Yanoama” — numele unui trib indian din Mato Grosso — exploratorul italian Ettore Biocca care în urmă cu citiva vreme a întreprins o expediție în jungla dintre bazinul Amazonelor și cel al Orinocului (despre care s-a relatat în „Flacăra” nr. 1/1964) a publicat recent o carte care face senzație. Nu-i un jurnal de călătorie, și cu atît mai puțin o operă de ficțiune, ci transcrierea fidelă, minuțioasă, a relatării înregistrate pe bandă de magnetofon a unei extraordinare aventuri trăite de o spaniolă timp de douăzeci de ani în jungla de pe culmile fluviului Rio Negro.

Întimplarea e, în același timp, simplă și dramatică. Cînd avea unsprezece-doi-

sprezece ani, adică în 1937, Helena Valero, fetița unui plantator spaniol, a fost răpită de pe malurile fluviului și dusă în junglă, unde a trăit în mijlocul mai multor triburi, adaptîndu-se repede la felul lor de trai și măriindu-se succesiv cu doi șefi de trib. Dar Helena Valero n-a uitat nici un moment de propria familie și de viața pe care o duse înainte și, după două decenii, cînd i s-a ivit, în sfîrșit, prilejul, a fugit cu copiii pe care-i născuse între timp — pentru a se întoarce în sînul civilizației. Dar după cum afirmă dînsa, lumea civilizată a primit-o, rece, neprietenos. Ba s-au găsit chiar unii care s-o sfătuiască să se înapoieze în pădure!

adevărul radioactiv

Nu trece zi în care să nu aflăm „vești noi” asupra operației uriașe de recuperare a obiectelor nucleare pierdute de-așupra teritoriului spaniol, cu prilejul ciocnirii dintre un bombardier american și un avion cisternă. Și, paradoxal, cu cît veștile sînt „mai noi”, cu atît se știe mai puțin, iar misterul se adîncește.

La început s-a anunțat că s-a pierdut o bombă nucleară, ulterior două, și în ultimul timp cifra totală dar nedefinitivă a ajuns la patru. S-a mai adăugat apoi vestea pierderii unei cutii negre dotată cu un mecanism electronic ultrasecreț pentru transmiterea de ordine bombardierelor nucleare. Acesta ar fi deocamdată pe scurt bilanțul pierderilor.

La capitolul recuperării situația ar fi următoarea. S-a anunțat înălț găsirea a două bombe, apoi trei, apoi patru, pe urmă s-a dat o dezmințire că ar fi fost găsită cea de-a patra bombă. Acum citeva zile s-a spus că un pescar ar fi prins în plasa sa, în loc de pește, frumoasa cutie neagră pe care ar fi predat-o autorităților americane. În cele din urmă și această știre a fost dezmințită.

În definitiv, ce se știe și ce nu se știe?

Ziariștii nu au acces la locul cercărilor, singurul lor contact cu operațiunea fiind conferințele de presă zilnice ținute la o distanță apreciabilă de sursa informațiilor, de către locotenent-colonelul Barnett Young, trimis special din Statele Unite să se ocupe de presă. Conferințele de presă se desfășoară invariabil în felul următor:

Ziariștii: Cîte vase au pornit azi în larg pentru cercetări?

Colonelul: Vase? Tot ce pot să vă spun este că elemente ale marinei americane se află aci.

Ziariștii: Există oare vreun risc de răspîndire a radiațiilor nucleare sau de luăți doar măsuri de precauție?

Colonelul: Nu pot să fac nici un comentariu în această privință.

Ziariștii: Domnule colonel, de unde

totuși putem căpăta informații asupra celor ce se întîmplă aci?

Colonelul (imperturbabil): De la mine! Un ziarist englez sublinia că întreaga atitudine a americanilor arată că există ordine severe de a învălui totul în cel mai strict secret. De aci — arăta ziaristul — și înflorirea, în lipsa informațiilor, a tot felul de speculații. În de finitiv nu se știe nici măcar ce s-a petrecut: cum a avut loc ciocnirea, în ce condiții, ce s-a pierdut și cum s-a pierdut. Se știe doar ceea ce se poate vedea de la distanță și ceea ce se poate culege din măturile fragmentare ale martorilor oculari. Nu există nici o sursă de informare completă și competentă. Sînt cunoscute doar consecințele: răscolirea pămîntului, controlul radiațiilor, distrugerea recoltelor. Și nici măcar aci informațiile nu sînt deplîne. Un expert arăta de pildă că dacă într-adevăr unele persoane din Palomares au fost infectate, ele pot constata acest lucru prin dureri peste zece sau chiar douăzeci de ani. Și întrucît legea operațiilor lor o constituie secretul, nu este exclus ca, chiar și cazurile descoperite să nu fie semnale, consecințele urmînd să fie după ani și ani puse pe seama altor factori.

Ultimele știri anunță că operațiile vor continua pînă în aprilie. Întrucît pînă acum s-au cheltuit circa 30 de milioane dolari, se pune întrebarea: ce se așteaptă de pe urma unor acțiuni atît de costisitoare? Evident, ceva foarte important, despre care opinia publică nu trebuie să afe nimic. Se spune că pămîntul iradiat, chiar bine îngropat, se menține activ secole de-a rîndul. Oare aceasta nu e valabil și în privința adevărului despre cele petrecute la Palomares? Mai devreme sau mai târziu el va ieși la iveală. Chiar dacă a fost vorba de un accident survenit cu prilejul unor experiențe sau manevre strict secrete, cu arme noi.

N. LUPU

consumați delicioasele produse de panificație

■
ruladă
cu gem de fructe

■
cozonăcel aromat

■
brioși

■
chec
cu fructe

■
cozonac
de brutărie

■
cornuri cu mac

■
crochete
cu cașcaval

bogate în calorii, zaharuri, proteine, grăsimi și vitamine.